

Internationale samenwerking: de blik op de wereld

23 november 2020

BELEIDSNOTA 2020-2025

Mathias De Clercq
Burgemeester bevoegd voor internationale samenwerking
Stad Gent

Colofon

Stad Gent

Bedrijfsvoering, Dienst Internationale Relaties en Netwerken

Publicatiedatum

November 2020

Contact

Burgemeester Mathias De Clercq

burgemeester.declercq@stad.gent

09/266.54.00

www.gent.be

Postadres

Stad Gent – Kabinet burgemeester De Clercq

Stadhuis, Botermarkt 1, 9000 Gent

Bezoekadres

Botermarkt 1, 9000 Gent

Tel. 09/266.54.00

Inhoud

Voorwoord	5
Verloop van het traject	6
1. Visie en prioriteiten	7
1.1. De visie : internationale samenwerking en positionering zijn een evidentie	7
1.2. De Gentse internationale topprioriteiten	8
1.3. Strategie en instrumenten	9
1.4. Initiatieven	10
2. Gedeelde internationale beleidsagenda: onze partners	11
2.1. Inleiding	11
2.2. Internationaal talent aantrekken en behouden	11
2.3. Een sterk Gent in een dynamische (internationale) regio	12
2.4. De bestuurlijke spelers Vlaanderen en België	14
2.5. De Europese beleidsagenda	15
2.6. Gent in de rest van de wereld	19
2.7. Externe stakeholders actief in Gent	20
2.8. Initiatieven	20
3. Europese subsidies 2021-2027	22
3.1. Inleiding	22
3.2. Het ruimer Europees kader	22
3.3. De Gentse aanpak	23
3.4. Initiatieven	24
4. Stadsdiplomatie	25
4.1. Inleiding	25
4.2. Internationale netwerken	25
4.3. Bezoeken en ontvangsten	27
4.4. Buitenlandse missies	28

4.5. Overleg met Vlaamse Europarlementsleden en de Europese Commissie	29
4.6. Een samenspel van de 13 Vlaamse centrumsteden	29
4.7. Diplomatieke samenwerking met Nederland	29
4.8. Bilaterale partnerschappen steden	30
4.9. Initiatieven	31
5. Gent internationaal in de kijker zetten	32
5.1. Inleiding	32
5.2. Een nieuw merkbeleid met een internationale meerwaarde	32
5.3. Het stadsmarketingsfonds internationaliseren	32
5.4. Internationale awards	33
5.5. Participatie via campagnes en events	33
5.6. Internationale conferenties	34
5.7. Communicatie	34
5.8. Initiatieven	35
6. Een internationale stadsorganisatie	36
6.1. Inleiding	36
6.2. Internationaliseren medewerkers	36
6.3. Ondersteunen van diensten die internationale ambities tonen of hebben	37
6.4. Initiatieven	38
7. Bijlagen	39
7.1. Bijlage 1 : Bestuursakkoord	39
7.2. Bijlage 2: voorbeelden van activiteiten	40
7.3. Bijlage 3 : Bilaterale partnerschappen	41
7.4. Bijlage 4: Afkortingen	41
7.5. Bijlage 5: Externe bronnen	42

Voorwoord

Al eeuwenlang heeft Gent historisch gezien een internationaal karakter. De haven van Gent, die vroeger in het hart van de stad lag, was daarin een belangrijke factor. Steden aan het water zijn vaak plekken die bruisen, waar de blik over het water en over de horizon gaat. Het zijn plaatsen waar handel ontstaat, waar verschillende culturen een thuis vinden dankzij een samenspel van creativiteit, durf en openheid.

Gent staat in de wereld en de wereld is in Gent. Met meer dan 150 nationaliteiten is Gent hoe dan ook een superdiverse en –internationale stad.

Op de vraag of een stad als Gent verder moet internationaliseren, antwoorden we zeer duidelijk: jazeke. Lokaal, regionaal en internationaal samenwerken is niet langer een keuze. Het is een evidentie geworden, een uitgangspunt.

De maatschappelijke uitdagingen overstijgen immers stads- en landsgrenzen. De uitdagingen van vandaag en morgen laten zich niet opsluiten in eenduidige thema's of fysieke grenzen.

Internationaliseren is hierbij geen doel op zich maar een middel om lokale noden en maatschappelijke uitdagingen in een internationale context aan te pakken. Dit gaat om uitdagingen op vlak van wonen, armoede, klimaat, stadsontwikkeling, arbeidsmarktbeleid, onderwijs en diversiteit.

Internationaal beleid is het verlengstuk van het Gentse beleid. In een geglobaliseerde wereld ben je geen eiland, méér dan ooit zijn we verbonden met elkaar.

Deze beleidsnota lijst een 40-tal acties op rond de internationale samenwerking en positionering van onze stad. Lokaal sterk verankerd, met de blik op de wereld.

Mathias De Clercq
Burgemeester

Gent, november 2020

Verloop van het traject

Voorliggende beleidsnota is het resultaat van diverse contacten binnen en buiten de stadsorganisatie. De scope en de intensiteit verschillen naargelang het behandelde onderwerp en de context. Voor sommige onderdelen liep er reeds een samenspraakproces, voor anderen moet dit verder vorm krijgen. De ambitie is duidelijk. Zowel vandaag als morgen blijft samenspraak met alle relevante actoren een speerpunt van het internationaal beleid van de Stad Gent.

Bij de totstandkoming ervan werd met diverse relevante stadsdiensten en externen overlegd.

Na bespreking in de Commissie Algemene Zaken, Financiën en Burgerzaken en het verdere inspraaktraject keurt de gemeenteraad de beleidsnota goed.

1. Visie en prioriteiten

1.1. De visie : internationale samenwerking en positionering zijn een evidentie

De Stad Gent wil nog meer inzetten op internationalisering en met duidelijke doelen en motieven haar internationale samenwerking verder verdiepen en efficiënter maken. Naast het aanpakken van lokale noden in een internationale context, zijn ook het profileren van de stad op het internationaal toneel, het behartigen van de belangen van Gent en de Gentenaars in de internationale arena, inspiratie bieden aan andere steden, het benutten van de mogelijkheden die internationaal voor handen zijn en het nakomen en respecteren van de internationale verplichtingen en verdragen, belangrijke motieven voor de internationale inspanningen van de Stad Gent. De Stad Gent wil de manieren waarop ze internationaal actief is nog efficiënter inzetten met een sterke voorkeur voor netwerking en projectwerking.

Volgens het rapportⁱ “The State of European Cities 2016. Cities leading the way to a better future” van de Europese Commissie en de Verenigde Naties zijn steden dan ook ideaal geplaatst om wegens “unieke eigenschappen (schaalgrootte en de bredere binnenlandse context) een bijdrage te kunnen leveren aan de EU-prioriteiten banen en groei, migratie en klimaatactie. Steden stimuleren innovatie, verwelkomen mensen met verschillende achtergronden en verkleinen onze invloed op de planeet.” Ook de Belgische context, waarin bevoegdheden verspreid en gedeeld zijn overheen het federale niveau, Regio’s, Gewesten en steden en gemeenten bevordert samenwerking over ‘kleine en grote’ grenzen heen.ⁱⁱ

De stad wordt door buitenlandse steden en actoren en internationale instellingen steeds meer geconsulteerd. Wij kunnen een hefboom zijn voor de domeinen waar wij bevoegd voor zijn, of als een partner voor hun beleid of werking.

Lokalisering en globalisering sporen samen, gezien de maatschappelijke uitdagingen van vandaag de stadsgrenzen ruim overstijgen. Het is een en-en evolutie en wenselijke aanpak. We willen in partnerschap en met duidelijke doelen en motieven aan de slag gaan. Over het muurtje kijken, gedeelde belangen definiëren en partnerschappen aangaan zijn essentieel om antwoorden en oplossingen aan te reiken voor onder meer de klimaatverandering, de groeiende ongelijkheid, de aanpak van pandemieën, de impact van digitalisering en de snel veranderende economie.

En het werkt, dat blijkt uit de toenemende vragen van andere steden in Europa, van overheden zoals de Vlaamse regering of de Europese Commissie, academici, bedrijven, culturele spelers en burgers om met steden in zee te gaan. Kwalitatief internationaal werken geeft uitstraling aan de stad. Steden en lokale besturen hebben namelijk een unieke troef, ze zijn de plek waar de bestuurders, hun beleid en de burgers, en bij uitbreiding kennisinstellingen, het bedrijfsleven, elkaar het concreetst treffen.

De Europese en internationale reflex is voor Gent en de stadsorganisatie de komende jaren meer dan ooit van belang onder meer in het licht van de Corona-pandemie, de Green deal, de Brexit, de handelsbelangen, de Europese begrotingsonderhandelingen, de wereldwijde economische en demografische veranderingen en de druk op democratische waarden. De internationale dimensie is geen bijhuis in het Gentse stedelijk beleid, maar is een fundamentele bouwsteen. Dat is Gent. We zijn een actieve speler, geen toeschouwer.

Leidraden:

Een belangrijke leidraad voor ons internationaal beleid zijn de duurzame ontwikkelingsdoelen (agenda 2030). De Verenigde Naties hebben in 2015 beslist om de duurzame ontwikkelingsdoelen (SDG's) waar te maken tegen 2030, ook Gent neemt hierin haar verantwoordelijkheid op en mikt, mede via haar internationaal werk, op concrete realisaties tegen 2030. Niet minder dan 17 ontwikkelingsdoelen zijn er. Voor ons is SDG 11 misschien wel de belangrijkste, die stelt *“Maak steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam”*. De internationale gemeenschap erkent en bedeeft namelijk de steden voor het eerst een belangrijke rol toe in de realisatie van de overige 16 SDG's.

Voor Gent is een andere cruciale leidraad het respect voor de mensenrechten. Gent draagt de mensenrechten hoog in het vaandel. 75 jaar viering van het einde van de tweede wereldoorlog en de bevrijding van Auschwitz begin 2020 drukt ons nogmaals op het broze karakter van de mensenrechten. Continu moeten we daarmee aan de slag. Het is een boutade, maar mensenrechten is een werkwoord. Daarom werkt de Stad Gent – in samenwerking met de Stedelijke Adviesraad Noord-Zuid - aan een mensenrechtenkader dat als leidraad moet dienen voor het Gentse beleid én voor (internationale) samenwerkingen en relaties die de Stad Gent aangaat. Een nog op te richten mensenrechtencommissie van de Stad Gent – met vertegenwoordigers van de Stedelijke Adviesraad Noord-Zuid en externe experts – zal mee waken over het hanteren van dat mensenrechtenkader.

Het verzorgingsprincipe is onze derde leidraad: we onderzoeken elke stap die we internationaal willen zetten, schatten risico's (bv. prijsstijging woonmarkt) en opportuniteiten (bv jobcreatie) in en maken weloverwogen beslissingen ten behoeve van de Gentenaars.

Ten vierde is Gent een stad van mensen. We willen onze eigen koers varen en betekenisvolle verandering tot stand brengen, en dit samen met de Gentenaars, kennisinstellingen, bedrijven, organisaties en andere overheden in de eigen stad en daarbuiten.

Tenslotte, dit alles gebeurt in lijn met het nieuwe merkbeleid en de stadsmissie om een open stad te zijn op een duurzame, solidaire en wederkerige manier.

1.2. De Gentse internationale topprioriteiten

“Gent richt de blik op de wereld. We laten ons inspireren door goede voorbeelden uit het buitenland. Tegelijk hebben we de ambitie om zelf, als stad, een bron van inspiratie te zijn voor andere steden. We zijn een open stad, waar iedereen zich welkom en thuis voelt”. (bestuursakkoord)

De wereld beweegt en verandert in snel tempo. We zouden Gent niet zijn als we daar niet vooral de kansen in zien, eerder dan de bedreigingen. Het Gents bestuursakkoord is duidelijk, om onze stedelijke ambities waar te maken, zijn we internationaal actief.

Als actor in de internationale arena pakken we uit met onze troeven en maken we concrete doelen waar, geen overdaad aan initiatieven, wel een stadsbrede en coherente inzet voor onze vier uitgesproken internationale topprioriteiten, waarvan de eerste drie in het bestuursakkoord expliciet worden verwoord. De vierde schuift de Europese Unie als een van haar hoogste prioriteiten naar voren, die perfect aansluit bij de ambities van Gent.

Gent Jongeren hoofdstad 2024

Gent heeft de ambitie om de Europese Jongerenhoofdstad 2024 te worden. We zien die titel als een hefboom voor een sterk beleid dat kinderen en jongeren ten goede komt. We onderzoeken met de betrokken diensten en partners hoe we onze krachten bundelen om dit waar te maken.

Gent Cultuur hoofdstad 2030

In 2030 wil Gent culturele hoofdstad zijn van Europa. Ons cultureel aanbod is rijk en verdient erkenning. We doen gezamenlijke inspanningen om via onze contacten in Vlaanderen, België en Europa de nodige middelen en kennis te vergaren die uiteindelijk tot de titel leiden. Samen met schepen Sami Souguir, bevoegd voor cultuur, wordt dit opgenomen.

Gent laten uitgroeien tot een technologiehoofdstad van Europa

Samen met schepen Sofie Bracke, schepen van economie, ambieert Gent een technologische hoofdstad van Europa te worden. Anders dan de Europese culturele hoofdstad en jongerenhoofdstad zien we dit ruimer dan een Europese titel die tijdsgebonden is. Het moet Gent op technologisch vlak op de kaart zetten, nu en in de toekomst, zodat we op een niet-aflatende manier de Gentse economie kunnen vernieuwen, diversifiëren en werkgelegenheid creëren. Gent staat sterk in healthtech, digitale economie, biotech en cleantech, en op die speerpuntsectoren willen we verder inzetten. Gent zet voorts in op innovatie en innovatieve aanpakken. We versterken en knopen de aanwezige kennis in de stad aan elkaar, met het oog op een efficiëntere en doelmatigere realisatie van de Gentse ambities en prioriteiten. Dit doen we enerzijds binnen de eigen stadsorganisatie en anderzijds in het Gentse ecosysteem. Flanders Technology zag niet toevallig het levenslicht in Gent.

Gent, klimaatneutraal tegen 2050

Net zoals de Europese Unie maakt Gent er werk om tegen 2050 klimaatneutraal te zijn. Dit vergt onder leiding van schepen Tine Heyse een stadsbrede aanpak, een gecoördineerde inzet van middelen en een breed gamma aan maatregelen op tal van domeinen zoals circulaire economie, energie, mobiliteit, zorg, onderwijs, werkgelegenheid, innovatie, cultuur. De Green Deal van de Europese Unie helpt mee onze ambities waar te maken.

Het zijn 4 krachtige topprioriteiten die, omwille van hun breed en mobiliserend karakter, wel omljnd, stadsbreed kunnen worden ingevuld en een katalysator zijn voor investeringen op het terrein.

Deze 4 topprioriteiten laten ons tevens toe bruggetjes te leggen met de thematische prioriteiten binnen het bestuursakkoord, zoals onder meer klimaat, migratie, sociale rechten, werk, toerisme, wonen, onderwijs, kinderopvang, haven. De internationale capaciteit en instrumenten van onze organisatie worden eveneens voor deze thematische of sectorale prioriteiten ingezet, zoals in hoofdstuk 1.1. (luik motieven) en 1.3. (instrumenten) beschreven. In bijlage 1 van deze nota vindt de lezer de internationale ambities uit het bestuursakkoord.

Met zowel onze stadsdiensten, de Groep Gent en onze sterke externe partners zoals North Sea Port, de cultuurinstellingen, onderwijs- en kennisinstellingen, sociale organisaties, bedrijven, Ghent Economic Board en burgers zijn we klaar voor de externe ontwikkelingen die op ons afkomen.

1.3. Strategie en instrumenten

Voor de realisatie van bovenvermelde internationale topprioriteiten beschikt onze organisatie over een operationele strategie en een set aan tools die een vertaalslag kreeg in de meerjarenplanning 2020 -2025.

In voorliggende beleidsnota beperken we ons tot de doelstelling die uitdrukkelijk verwijst naar de algemene opdracht van het beleidsveld internationale samenwerking.

Strategische Doelstelling 10041

We maken Gent samen met haar burgers en partners.

Operationele Doelstelling 10071

Een scherp gesteld imago, meer experimenteer en innovatieruimte en kracht, een versterkt Gentse (stadsregionale) en internationale positie, zorgen dat Gent haar ambities beter en verbindend kan realiseren.

Het doel is internationale voortgang boeken op het vlak van:

- het gewenste imago van Gent: verhoogde erkenning, zichtbaarheid in het buitenland en trots bij de Gentenaars;
- de experimenteer- en innovatiekracht: Gent staat open voor 'business' en kan de transitie op het vlak van o.a. klimaat, digitalisering, technologie, samenleven, diversiteit capacitair en beleidsmatig aan;
- de positionering: in de regionale en internationale relevant en voor Gent toepasbare 'rankings' nestelt Gent zich in de Europese top;

- de samen- en netwerking: Gent is een aantrekkelijke, nabije en betrouwbare regionale en internationale partner om mee samen te werken.

Dit wordt mogelijk gemaakt door specifiek in te zetten op:

- dossierbehartiging met als oogpunt de agenda van de andere overheden en internationale stakeholders 'stadsvriendelijk(er)' te maken of te behouden; we hebben oog voor de belangen en noden van regionale partners en bekijken hoe we als Stad Gent daartoe kunnen bijdragen op een duurzame manier;
- kennis opbouwen, verwerken en delen over stedelijkheid met als opzet de eigen praktijk op het vlak van bijvoorbeeld mobiliteit, klimaat, innovatie, bewonersbetrokkenheid, stadsvernieuwing, mensenrechten, te verbeteren en deze van andere buitenlandse steden, overheden en stakeholders te inspireren, steeds rekening houdend met de specifieke context of omgeving;
- Europese en andere externe financieringen binnen halen voor het lanceren van vernieuwende Gentse projecten en initiatieven. Omgekeerd kan de Stad Gent binnen Europese projecten haar kennis en ervaring delen met andere steden.

We doen dit niet alleen. Zowel binnen de Stad Gent en de Groep Gent als daarbuiten worden partners aangesproken en vitale coalities gesmeed. We netwerken, onderhandelen en overleggen met andere binnen- en buitenlandse besturen en private spelers om onze doelen te bereiken. De Stad Gent stelt zich op als een mede-overheid. We werken binnen een multi-level governance die binnen Europa steeds meer aan belang wint.

Met deze strategie en instrumenten zet de internationalisering van Gent en onze organisatie zich door.

Ter illustratie vindt de lezer in bijlage 2 enkele succesvolle voorbeelden die samenvattend tonen wat het internationaal beleid in de dagelijkse praktijk mogelijk maakt.

1.4. Initiatieven

1. We verdiepen en verbreden de externe internationalisering van Gent en Groep Gent binnen de duurzame ontwikkelingsdoelen en met de mensenrechten als leidraad.
2. We geven voorrang aan de realisatie van onze 4 internationale topprioriteiten (Jongeren hoofdstad 2024, Culturele hoofdstad 2030, een Technologiehoofdstad in Europa en klimaatneutraal Gent 2050), zonder evenwel de andere stedelijke prioriteiten met een internationale link uit het oog te verliezen (bv. mobiliteit, migratie, wonen, werk, onderwijs).

2. Gedeelde internationale beleidsagenda: onze partners

2.1. Inleiding

Gent wordt in zijn internationaal beleid bestuurlijk gevat door de andere overheden en door tal van andere partners zoals het middenveld, burgers en bedrijven. Omgekeerd draagt het Gentse beleid bij tot de ambities van deze overheden en partners. Stedelijkheid verbindt de verschillende beleidsniveaus, elk met zijn eigen programma. Bestuurlijk houdt dit in dat we ons inschrijven in de multi-level governance aanpak die binnen Europa aan belang wint. Gent is een mede-overheid en eist die rol expliciet op. We stellen ons op als een coöperatieve partner en spelen actief in op de beleidsagenda's en middelen van de regio, de Vlaamse, de Belgische, de Europese en de internationale overheden. Het samenleggen van deze agenda's helpt ons in de concrete inzet van onze tools, netwerking en belangenbehartiging.

2.2. Internationaal talent aantrekken en behouden

De Gentse Life Sciences Cluster zal ook de komende jaren blijven groeien. Zo moet men jaarlijks 1.000 m² bijkomende laboratoriumruimte realiseren om nieuwe en groeiende biotech-bedrijven te kunnen blijven huisvesten. Daarnaast neemt ook de directe tewerkstelling in de Gentse Zuidrand als gevolg van deze groei met circa 50 directe tewerkstellingsplaatsen per jaar toe. Er wordt internationaal gerekruteerd en de families van de hoogopgeleide werknemers verhuizen vaak mee. Dit resulteert op zijn beurt in toegenomen huisvestingsvragen, met een groei van de internationale school en de expat-gemeenschap tot gevolg" (VIB, 2018)"

Een belangrijke opgave voor Gent en de regio is fors inzetten op het aantrekken en behouden van internationaal talent. Zij zijn nodig niet alleen in de Life Sciences, cleantech, healthtech en biotech maar ook andere economische sectoren, de culturele, zorg- en onderwijssector en de sportwereld. Dit signaal krijgen we van diverse spelers uit het bedrijfsleven, de academische wereld en de cultuursector. Wanneer Gent onder meer een technologiehoofdstad, een EU-cultuurhoofdstad en jongerenhoofdstad wil worden dan is de aanwezigheid van en het vlot aantrekken en behouden van internationaal talent een absolute randvoorwaarde. Dit internationaal talent vindt steeds vaker de weg naar Gent. Ze komen hier studeren, blijven voor een doctoraat, starten hun eigen bedrijf of vinden werk bij één van de werkgevers in de regio, ontmoeten andere internationals én Vlamingen, doen aan cultuur, sport, leven zich uit tijdens de Gentse feesten, ... Kortom: het zijn nieuwe Gentenaars die hier voorgoed blijven of voor even wonen, werken en genieten.

We verkiezen de term 'internationaal talent' en verstaan daaronder zowel internationale studenten als werkkrachten actief in diverse sectoren, en evengoed kwetsbare groepen zoals vluchtelingen. Het gaat om een diverse groep mensen – "even veel anders en even veel Gentenaar".

Het is aangewezen om naar dit internationaal talent, zolang als nodig, een specifiek beleid uit te bouwen en een algemeen beleid te voorzien zodra mogelijk. We hebben het hier immers over inwoners, die een klantvriendelijke dienstverlening verdienen en soms gezien hun specificiteit (denk bv. aan anderstaligheid) specifieke noden hebben die we graag aanpakken.

De voorbije jaren zetten de 'internationals' zelf in toenemende mate bottom-up initiatieven op die focussen op integratie en gemeenschapsvorming. Terzelfdertijd toonden de Stad Gent en andere stakeholders een groeiende interesse in deze doelgroep. Realisaties zijn o.a. opstart Internationale School (lager onderwijs), het expatloket bij Burgerzaken, de jaarlijkse ontvangst van nieuwe 'internationals' in het stadhuis.

Recente Gentse dossiers en ontwikkelingen tonen dat de tijd rijp is voor een structureler beleid en dito samenwerking rond internationaal talent. Niet alleen in Gent maar ook elders in Vlaanderen en steden rijpt de ambitie.

Tijdens deze legislatuur schakelen we een versnelling hoger. We wensen een bewust beleid dat strategisch onderbouwd is. Hierbij zoeken we antwoorden op vragen als:

- welke specifiek type internationaal talent willen we in lijn met Gent naar hier halen en houden?
- hoe kunnen we ervoor zorgen dat de juiste randvoorwaarden aanwezig zijn in de stad om hen aan te trekken en hier te houden?
- hoe kunnen we integratie van deze nieuwe Gentenaars bevorderen?

De focus van onze aanpak is breed: het gaat over het aantrekken en faciliteren van de 'internationals' maar zeker ook over dienstverlening en verzorgen. Bijzondere aandacht gaat naar hoe we omgaan met Gentenaars die tijdelijk in het buitenland verbleven en nu terugkeren naar onze stad.

De economische factor is belangrijk, maar evenzeer dimensies als onderwijs, integratie, vrijetijd, gemeenschapsvorming, participatie en wonen. Omdat 'internationals' toch naar Gent komen, is het net belangrijk dit proces in goede banen te leiden en ervoor te zorgen dat 'internationals' een meerwaarde zijn in en voor onze stad.

Concreet maken we hier zoveel mogelijk werk van met andere relevante partners. Het EFRO project rond soft-landing van start-ups en scale-ups waarvoor we in 2020 en 2021 Europese en Vlaamse middelen krijgen en we opzetten samen met de UGent en Provincie is een opportuniteit. Eén van de activiteiten zal immers focussen op het bevragen van de noden van de 'internationals' en werkgevers, het optimaliseren van de netwerken en het ontwerpen van businesscases die we testen voor een optimale dienstverlening.

Al dan niet binnen bovenvermeld regionaal EFRO-project willen we in Gent tot volgende concrete realisaties komen :

- de update van procedures en vereenvoudiging waar kan;
- de uitbouw van de Engelstalige communicatie;
- onderzoek over de gemeenschapsvormende noden en verwachtingen van de 'internationals';
- opportuniteiten verkennen voor het inschakelen van 'internationals' als Gentse ambassadeurs;
- samenwerking met de hoger onderwijs- en kennisinstellingen in het kader van het netwerk HOI cluster internationalisering;
- idem met de Vlaamse overheid die hier een prioriteit van maakt;ⁱⁱⁱ
- haalbaarheidsstudie over de inplanting van een internationale school – afdeling secundair onderwijs;
- haalbaarheid van een single point of contact voor 'internationals' in Gent, al dan niet toegankelijk voor de bredere regio;
- verkenning of private partijen mee kunnen financieren of een andere bijdrage kunnen aanleveren (cfr. buitenlandse voorbeelden).

2.3. Een sterk Gent in een dynamische (internationale) regio

De combinatie van een groeiend zelfbewustzijn van de Vlaamse steden en de interne staatshervorming doen de klassieke regionale en gemeentelijke afbakeningen bewegen. Oost-Vlaanderen telt de meeste vrijwillige gemeentelijke fusies, de provinciale taakstelling is beperkt tot grondgebonden bevoegdheden, Vlaanderen reorganiseert zijn regio-beleid (bv vervoersregio's) en de ontwikkeling van stadsgewesten staat op de agenda van de Vlaamse regering. Voor Gent zijn dit welgekomen ontwikkelingen. Het maakt onze stad niet alleen bestuurskrachtig, maar we kunnen op die manier nog beter aansluiten bij de Europese dynamiek van de ontwikkeling van metropolitane steden. Gent kan niet verder groeien zonder een sterke stadsregio, en omgekeerd. Een bijkomend voordeel is onze nabijheid met Zeeuws-Vlaanderen en bij uitbreiding de provincie Zeeland. Tenminste als we de landsgrens wegdenken, dan dienen er zich tal van opportuniteiten voor Gent en de regio aan. Om die reden is voor Gent stadsregionaal werken tevens internationaal aan de slag gaan.

Investeren in het North Sea Port District

Het realiseren van een gemeenschappelijke arbeidsmarkt en een gemeenschappelijk verzorgingsgebied biedt grote voordelen voor de inwoners en de bedrijven van beide grensregio's".^{iv}

Het belang van de grensoverschrijdende dynamiek valt niet te onderschatten. De Europese Commissie benadrukt in 2017 dat het groeipotentieel in de Europese Unie in de grensregio's ligt, dit werd zo meegedeeld op de 'Boosting Growth and Cohesion Border Regions' (september 2017).

De huidige landsgrens wordt nog te veel als een hinderpaal ervaren, zowel fysiek, mentaal als juridisch (o.a. grensarbeid, afvaltransport).

Met de havenfusie in 2018 tussen het Gentse havenbedrijf en haar Zeelandse partner, Zeeland Seaports, in combinatie met de vlotte bestuurlijke contacten binnen de schoot van het kanaalzonegemeenteoverleg rijpte vrij snel het besef dat de economische groei van de nieuwe haven niet zonder een dynamische regio kan, en het omgekeerde geldt evengoed.

North Sea Port

Onder de werktitel 'North Sea Port District' startte in augustus 2019 het grensoverschrijdend traject dat een samenwerking zoekt in het ruimere gebied rond North Sea Port en bekijkt hoe deze samenwerking vorm gegeven kan worden."^v

De trekkers van het traject zijn vandaag de lokale en de provinciale besturen actief in de haven en haar directe omgeving. Opsommend komen we bij Gent, Evergem, Zelzate, Borsele, Terneuzen, Vlissingen, de provinciebesturen Oost-Vlaanderen en Zeeland. Het doel is eind 2021 te landen met een concrete agenda en initiatieven op het vlak van :

- toegankelijkheid en verbindingen;
- aantrekkelijke leefomgeving;
- huisvesting, arbeidsmarkt en onderwijs;
- energie en circulariteit.

Een niet te onderschatten problematiek waar grensoverschrijdende initiatieven mee kampen, zijn de juridische verschillen tussen Nederland en ons land. Dit geldt bijvoorbeeld voor

infrastructuurprojecten (bv pijpleidingen, afvaltransport) en grensarbeid (bv sociale zekerheid en fiscaliteit). Deze knoop proberen te ontwarren is de opdracht van de bestuurlijke taskforce o.l.v. mevr. Cathy Berx, gouverneur Antwerpen en de Nederlandse oud-minister dhr. Piet Donner. Dit wordt onder meer als een Europees pioniersproject omschreven van grensoverschrijdende samenwerking rondom de haven.

Een terechte bekommernis die bij deze partners leeft is de noodzaak om de bestaande bestuurlijke platformen (bv. Benelux Geïntegreerde Territoriale Samenwerking (BGTS)) langs beide kanten van de landsgrens beter op mekaar af te stemmen, te vereenvoudigen of waar kan te optimaliseren.

Het onderhouden van een goede en open relatie met onze buurgemeenten past eveneens binnen deze stadsregionale dynamiek. We staan klaar als Stad Gent om eventuele uitdagingen in de buurgemeenten aan te pakken, dit komt zowel hen als onze Stad ten goede, want samen staan we voor de uitdaging om tussen nu en tegen 2050 niet minder dan 100.000 nieuwe inwoners in onze stad en haar omgeving op te vangen.

Te onderzoeken is of de Gentse regio zich nog meer kan profileren als een Europees mobiliteitsknooppunt en zo kan bijdragen aan de realisatie van een Europees transportnetwerk.

Impact van de Brexit : bedreigingen en kansen

Na 3,5 jaar 'Order, order' heeft het Verenigd Koninkrijk (VK) de EU op 31/01/2020 verlaten. Tot eind 2020 hebben de EU en het Verenigd Koninkrijk tijd om tot een definitief akkoord over de nieuwe samenwerking te komen. Op basis van een studie zal dit voor Vlaanderen gepaard gaan met jobverlies van ca 29.000 plaatsen^{vi}. Bij een harde Brexit zal het jobverlies hoger uitvallen dan bij een soft-deal. Bedoeling is om samen met het bedrijfsleven en de andere overheden het eventuele jobverlies te beperken.

De impact van de Brexit reikt verder dan de economie. De samenwerking met het hoger onderwijs (Erasmus, onderzoek), de uitwisseling met de Engelse steden, culturele programmaties en de burgerrechten van de Engelse bewoners in Gent worden door de Brexit geraakt. Vandaag voelen we de effecten van de Brexit nog niet echt, want ze is nog niet in werking. Gelukkig treft iedereen de nodige voorbereidingen op wat komen gaat. De Vlaamse overheid stelt alles in het werk om alle belanghebbenden goed te informeren, ook de Dienst Burgerzaken informeert alle Britse Gentenaars. Vlaanderen en Gent willen de mogelijke gevolgen in kaart brengen en de gepaste maatregelen uitrollen (ambtelijke Brexit cel en een politieke taskforce). Voor Gent is het belangrijk alert te blijven voor de uitkomst van de Brexit deal (bv. bedrijven, North Sea Port). Contact met de Vlaamse overheid en de gouverneur van onze provincie onderhouden is daarbij essentieel, zodat we de gepaste maatregelen binnen onze gemeentelijke bevoegdheden kunnen ondernemen.

Binnen de stad plannen we de installatie van een Gentse Brexit Taskforce die in nauw overleg met de Vlaamse overheid de ontwikkelingen op de voet volgt en knelpunten voor Gent tijdig bij de andere overheden zal aankaarten.

Binnen onze specifieke gemeentelijke bevoegdheden doen we er alles aan opdat de Brexit, zacht of hard, kansen zal bieden. De intussen opgerichte Economic Board in Gent kan hier ook een actieve rol in spelen.

Mogelijke kansen zijn het binnenhalen van bedrijven die het VK willen verlaten en het aanboren van nieuwe markten in de EU, in overleg met o.a. VOKA.

2.4. De bestuurlijke spelers Vlaanderen en België

Op 1 oktober 2020 is de nieuwe Belgische regering aangetreden. Een groot hoofdstuk uit de formatienota is gewijd aan het internationaal beleid. De coöperatieve houding op internationaal vlak beschouwt de Stad Gent als een uitgestoken hand die het graag aanvaardt. We zien veel raakvlakken om onze internationale ambities (bv. mensenrechten, Green Deal, interfederaal investeringsplan o.a. in overleg met lokale autoriteiten, SDG's) samen waar te maken. We gaan in overleg met de federale regering rond onder meer de nationale herstelplannen opgelegd door de EU, internationaal talent, circulaire economie en de toekomst van Europa.

De beleidsnota's van de Vlaamse regering bieden tal van mogelijkheden om in partnerschap (bv VLEVA, VVSG, Vlaamse afvaardiging bij de Permanente Vertegenwoordiging) de Gentse ambities, zowel internationaal, regionaal en lokaal mee helpen waar te maken. Een greep:^{vii}

Buitenlands beleid:

- Europa is een hefboom voor het Vlaams buitenlands beleid;
- het besef dat Europa van onderuit moet worden gedragen;
- de Europese principes subsidiariteit, proportionaliteit, verantwoordelijkheid en solidariteit blijven belangrijk;
- de Agenda 2030 en de Europese reflex komt aan bod in meerdere beleidsnota's (omgeving, mobiliteit, economie, ...);

Binnenlands bestuur:

- synergieën zoeken tussen het Vlaams en het Europees stedenbeleid;
- de Vlaamse overheid participeert aan stedelijke Europese netwerken en overlegorganen
- deelname van lokale besturen aan Europese en internationale netwerken zal worden gestimuleerd.
- belangenbehartiging van Vlaamse steden in Europa is een taak.
- aandacht wordt besteed aan de stedelijke dimensie in de voorstellen m.b.t. het nieuwe meerjarig financieel kader en de nieuwe Europese Structuur- en Investeringsfondsen.

Cultuur:

- alvast goed om te weten is dat voor een van onze internationale topprioriteiten in de Vlaamse beleidsnota cultuur de start in 2024 wordt aangekondigd van de formele selectieprocedure voor een Belgische culturele hoofdstad van Europa in 2030 met de publicatie van de oproep tot kandidaten door België.

Op andere voor Gent belangrijke domeinen formuleert de Vlaamse regering internationale ambities, zoals op het vlak van toerisme, innovatie, internationaal talent, klimaat, jeugd, economie.

Voor Gent blijft het wel zaak dat het Vlaamse beleid ons explicieter meeneemt als een belangrijke partner in haar buitenlandse profilering, oog heeft voor de stedelijke impact van EU-wetgevende initiatieven, Europese bewustwording en kennisuitwisseling mee stimuleert.

Gent wil uitdrukkelijk mee aan tafel zitten rond de design, implementatie en de monitoring van de nieuwe EU-structuurfondsen (o.a. Interreg, EFRO, ESF) en is vragende partij voor Europese medefinanciering die tegemoet komt aan de lokale aspiraties en doelen van Gent.

2.5. De Europese beleidsagenda

Voor de realisatie van de 4 eerder vermelde topprioriteiten en de andere stedelijke doelstellingen is Europa een belangrijke medespeler. Niet alleen omwille van haar instrumenten, maar vooral omdat we een kans zien onze prioriteiten en deze van de Europese Commissie aan mekaar te linken.

Europa is voor de steden, en dus ook voor Gent, misschien wel de voornaamste partner in het internationaal beleid. Dit unieke samenwerkingsproject bracht ons vrede, welvaart en veiligheid. Veel van de EU wetgeving zetten we lokaal om, dus het strategisch belang van een diepe kennis van de Europese beleidsthema's en proactieve deelname aan de agendasetting in de EU is niet te onderschatten. Europa is ook een belangrijke kracht op het wereldtoneel, deze unie van 450 miljoen inwoners (na de Brexit) is een preferentiële handelspartner, een hoeder van de mensenrechten en diplomatieke wereldspeler.

De uitdagingen voor Europa zijn groot, de unie staat vanbinnen en vanbuiten onder druk. Met de Brexit heeft een land voor het eerst gekozen om uit de unie te stappen, de grenzen van de democratische waarden worden in sommige landen opgezocht en de spanning tussen de wereldmachten zoals de Verenigde Staten, China en Rusland drijft krachtverhoudingen ten aanzien van de EU op.

De grensoverschrijdende en wereldwijde uitdagingen zoals klimaatverandering, migratiestromen, mobiliteit, digitalisering en sociale ongelijkheid vragen krachtvolle en breed gedragen antwoorden. Al deze uitdagingen spelen zich vooral in de steden en verstedelijkte regio's af. In het Future of cities report 2019^{viii} van de Europese commissie worden de stedelijke uitdagingen

benoemd die een grote impact op de toekomst van de steden kunnen hebben, afhankelijk van of ze effectief worden aangepakt. Bijvoorbeeld betaalbare huisvesting wordt als een blijvende uitdaging genoemd. Dat kan alleen worden aangepakt met een sterke EU, en haar rol en belang zal alleen maar toenemen.

We pleiten voor een Unie die actie neemt en vertrouwen uitstraalt. Die sterke Unie wordt ook van onderuit opgebouwd, door de lidstaten en regio's en evenzo door de steden. Daarin neemt Gent haar verantwoordelijkheid op. 2020 en de komende jaren zijn een uitgelezen moment om dat te doen.

We baseren ons daarvoor op het jaarlijks werkprogramma van de Europese Commissie. Hiermee geeft de Commissie aan hoe ze het beleid in concrete acties zal omzetten. Extra aandacht voor Gent is ook de grenssamenwerking (bv EU financiering). Gent krijgt via Vlaanderen sedert vorig jaar de kans om de voorstelling van het programma bij te wonen. Dit is niet alleen een uitstekend netwerk-moment voor de stad om met de andere belangrijke maatschappelijke spelers zoals bedrijven, middenveld organisaties en andere overheden in gesprek te gaan, het geeft de stad zichtbaarheid en het onderlijnt onze rol als partner in de realisatie van de Europese beleidsambities. Dit werkprogramma van de Commissie kruisen we met het Gentse bestuursakkoord en de beleidsnota's om een Gents EU-actieplan uit te rollen.

In het kader van het Europees Semester, waarmee de Europese Commissie het financiële, monetaire en fiscale beleid van de lidstaten op elkaar afstemt, levert Vlaanderen ook haar bijdrage met input en cijfers van het regionale niveau. Gent pleit ervoor om hierin ook de cijfers van het grootstedelijk niveau systematisch mee te nemen. Immers, de stedelijke realiteit wordt niet altijd weerspiegeld in de regionale gemiddelden.

Een nieuwe Europese bestuursploeg, de Commissie von der Leyen, is net aangetreden. In het Europees Parlement is 61% van de 751 leden nieuw. Dat biedt kansen. We willen vanuit Gent via netwerken en ook via rechtstreekse contacten met Europese politici en ambtenaren onze stad prominenter op de kaart zetten in Europa.

We zetten in op thema's waar we het verschil kunnen maken en die voor ons het verschil maken. De prioritaire beleidsthema's van de nieuwe Commissie zijn n.a.v. de Covid 19 crisis geactualiseerd en vormen mee het kader van ons Gents internationaal beleid, nl een groen, digitaal en weerbaar Europa. De coronacrisis heeft er toe geleid dat er ook meer aandacht zal zijn voor een weerbare gezondheidszorg.

Europese Green Deal = "Gent, klimaatneutrale stad"

De Commissie von der Leyen trekt resoluut de kaart van het klimaat, met haar Green Deal wil ze tegen 2050 een klimaatneutraal Europa zijn. Een pioniersrol die we voluit ondersteunen, in woorden en daden. Gent heeft met onder meer haar voedselstrategie, Cleantech cluster Regio Gent (circulaire economie), het klimaatbeleid, het duurzaam mobiliteitsbeleid, het duurzaam aankoopbeleid, de duurzame dienstreizen, de klimaatambities van de andere partners (bv. North Sea Port), veel te bieden.

Onze expertise op deze vlakken dragen we uit in Europa en de wereld en verdiepen we in onze stad, zodat we een voorbeeld kunnen stellen voor anderen en een verschil kunnen maken.

We zetten onder andere het Eurocities netwerk, Covenant of Mayors, Climate Alliance en andere relevante netwerken hiervoor in en gebruiken onze overlegmomenten met de Europarlementariërs, EU medewerkers en Commissarissen om onze doelen te realiseren.

Een economie die werkt voor de mensen = "Gent een ondernemende stad voor en door de Gentenaars"

De Europese Commissie heeft een actieplan om de Europese Sociale Pijler te implementeren. Dit moet er voor zorgen dat niemand achterblijft bij de economische veranderingen.

Dit actieplan, klaar in 2021, focust op vaardigheden, kindergarantie^x, gendergelijkheid, Roma-gelijkheid, de platform economie en de sociale economie.

De Europese Sociale Pijler, net als de SDGs, maakt deel uit van het Europees Semester (economisch- en begrotingsbeleid):

- vanuit Gent volgen we Belgische en Vlaamse beleidsvertaling van de aanbevelingen van het Europees Semester op;
- Gent is vragende partij dat Vlaanderen bij België en Europa er op aandringt dat de Europese analyse en aanbevelingen rekening houden met de vaak specifieke grootstedelijke context;
- Gent zal de lokale noden (bv betaalbaar wonen en beëindigen dakloosheid) via Eurocities bepleiten zodat deze een plek krijgen in het Europees Semester.

Een Europa dat klaar is voor het digitale tijdperk = “een digitaal Gent”

Onder EU Commissaris Vestager krijgt digitalisering een prominente rol op de politieke Europese agenda (EU digitale strategie van 4 maart 2020). De uitdagingen zijn groot, met de uitrol van 5-G netwerken en toenemende impact van artificiële intelligentie, de platformeconomie, cybercrime, de ongelijkheidskloof in digitale geletterdheid worden economische, financiële, fysieke, sociale en ethische grenzen afgetast.

Gent houdt hier de vinger aan de pols via onder meer de “Organisation of Agile and Smart Cities” en via het Eurocities netwerk waarin we als voorzitter van het forum ‘digitalisering’ wegen op de politieke agenda om onze principes, bezorgdheden en ambities rond dit thema te uiten.

We zoeken kansen tot samenwerking op Europese schaal in de thematiek, ter ondersteuning van onze eigen stadsorganisatie die in een digitaal transitieproces zit en ten behoeve van onze strategische partners zoals kennisinstellingen, bedrijven en burgers.

Bevordering van onze Europese levenswijze = “elke Gentenaar telt mee, ongeacht de verschillen”

Gent respecteert ten allen tijde het Verdrag betreffende de Europese Unie dat herinnert aan de waarden van de Unie: eerbied voor de menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en de eerbiediging van de mensenrechten. Het op te maken Gentse mensenrechtenkader zal de Stad hierover adviseren in haar taken, optredens en acties.

Een sterker Europa in de wereld = “internationale solidariteit is een speerpunt in Gent”

Als titeldragend Europese hoofdstad van eerlijke handel wil Gent consumenten sensibiliseren op vlak van eerlijke voeding, ethische kledij, conflictvrije ICT en ethisch beleggen. Maar ook de Stad zelf, als duurzame en fair trade aankoper, zal verdere stappen zetten naar een eerlijk aankoopbeleid. En dankzij onze relatief grote aankoopvolumes kunnen we de markt wakker schudden en producenten sturen naar meer rechtvaardige handelspraktijken.

Het handelsbeleid van de EU staat onder druk vanwege de mondiale handelsstrijd. Zo stelde de EU extra heffingen in op de import van Amerikaans staal en aluminium nadat de Verenigde Staten de tarieven op import van Europees staal en aluminium flink hadden verhoogd. Daarnaast staat de interne vrijhandel onder druk door de Brexit.

Op het vlak van solidariteit wil Gent ook haar steentje bijdragen in de wereldwijde pandemie, veroorzaakt door het Covid-19 virus. Onze zorgsector stond samen met veel andere organisaties, bedrijven en burgers paraat om alle zieken en getroffen door het virus zo adequaat mogelijk op te vangen en te verzorgen. De economische en sociale impact van deze pandemie is moeilijk in te schatten, maar zal niettemin zwaar zijn. Om de gevolgen van de coronacrisis op te vangen heeft Gent een relanceplan gelanceerd dat noodzakelijke maatregelen op korte termijn omvat, maar ook acties om Gent op langere termijn te doen heropleven. Daarnaast pleiten we voor een sterke solidariteit over de stads- en landsgrenzen heen. We kijken naar alle bestuurslagen, inclusief Europa, om gecoördineerd op te treden zodat elk land in de EU duidelijke maatregelen kan volgen en zodat noodzakelijke stromen van goederen, data en personen ook in crisistijd en erna vlot kunnen verlopen.

Bovendien rekenen we op financiële steun van de andere overheden om de maatschappelijke en de economische impact van de crisis zo veel mogelijk in te dijken. Het EU-relanceplan zal hierbij absoluut noodzakelijk zijn.

We stellen verder onze kennis graag ter beschikking van iedereen die er een beroep wil op doen, in het bijzonder van de Europese beleidsmakers zodat ze lessen kunnen trekken uit de aanpak van deze crisis en zich kunnen wapenen voor toekomstige gebeurtenissen die wereldwijd voor een schokeffect zorgen.

Een nieuwe impuls voor Europese democratie = “Gent is een participatieve stad”

Conferentie over de toekomst van Europa

“We moeten alle mechanismen van democratisch bestuur in het verlengde van de Europese verkiezingen herzien. Dit moet gebeuren in samenwerking met de nationale instellingen en met de betrokkenheid van Europese burgers. We luiden een nieuw tijdperk van hervormingen in.”

Met deze woorden bezegelde David Sassoli, voorzitter van het Europees Parlement, de goedkeuring van de Conferentie over de toekomst van Europa. Met dit tweejarig project, dat start in 2020, wil de Commissie van der Leyen de Europeanen meer zeggenschap geven. De democratie wordt daarmee versterkt, het vertrouwen en de transparantie groter. De verdieping van het Europees project gaat ook over de bevoegdheid van het Parlement om wetgeving te initiëren en om de procedure van de lijsttrekkers of Spitzenkandidaten te herzien. Daar hebben Gentenaars ongetwijfeld prikkelende ideeën over. Onze stad stelt zich dan ook duidelijk kandidaat om, onder meer via Eurocities, deze conferentie mee inhoudelijk vorm te geven.

Het Belgische voorzitterschap van de EU

In de eerste helft, van januari tot juni, 2024 is België voorzitter van de Raad van Ministers. Gent wil actief bijdragen tot de agenda, via Vlaanderen en België. We zijn kandidaat om, net als in het verleden, gaststad te zijn voor ministeriële conferenties in het kader van dit voorzitterschap. We zetten onze stad daarmee in de kijker in Europa en breiden ons netwerk verder uit, door contacten met de Vlaamse, Belgische en Europese diplomaten, ambtenaren en politici.

De Europese verkiezingen in 2024

De afgelopen Europese verkiezingen, die in België gelijk liepen met de regionale en federale verkiezingen op 26 mei 2019, kenden in Europa de hoogste opkomst sinds 20 jaar. Dat is hoopgevend. Europa beroert de mensen, en het beroert Gent. Als stadsbestuur willen we de brug blijven slaan naar het Europese beleid. We verdedigen hierbij de unieke Europese waarden van solidariteit, gelijkheid en vrijheid die vrede en welvaart in Europa brachten. Dat betekent niet dat we onze Gentse scherpe en kritische geest verloochenen, wel integendeel. Europa is niet perfect en op veel vlakken kan het beter. We informeren onze Gentse partners – burgers, bedrijven, academici, organisaties en andere overheden - over het Europese beleid en laten hen eraan participeren. Voor concrete acties zie het hoofdstuk over ‘Events, campagnes en congressen’. Op die manier zorgen we in aanloop naar de volgende Europese verkiezingen voor dialoog en komen tot gedragen en weloverwogen voorstellen tot verbetering.

De Urban agenda van de EU

“De Europese Urban agenda staat voor een integrale en gecoördineerde aanpak van de stedelijke dimensie binnen de Europese unie en het beleid van haar lidstaten. Door de focus te leggen op concrete prioriteiten, vastgelegd in partnerschappen, werkt de Urban agenda aan een verbetering van levenskwaliteit in stedelijke gebieden.”

Met het Pact van Amsterdam heeft de Europese Unie haar 'stedenbeleid' officieel kracht bijgezet. Met deze nieuwe manier van werken werd het meerlagige bestuur omgezet in de praktijk. De Europese Commissie, de nationale overheden en de steden gingen samen aan tafel zitten om rond 14 prioritaire beleidsthema's en via partnerschappen voorstellen te doen rond beter bestuur, betere kennis en betere financiering. Gent heeft expertise uitgewisseld in het partnerschap 'jobs en vaardigheden'. De EU bekijkt momenteel hoe het in de nieuwe bestuursperiode met deze partnerschappen wil verder werken. Gent is voorstander om deze partnerschappen naar een volgend niveau te brengen, namelijk dat van de implementatie van de aanbevelingen. Gent volgt de Urban Agenda in deze legislatuur van nabij op via het Eurocities netwerk en grijpt de relevante kansen om concrete acties op te starten.

Een naar uit te kijken mijlpaal is de update van het Leipzig Charter. Het Leipzig Charter zal onder het voorzitterschap van Duitsland van de Europese Raad in de tweede helft van 2020 vernieuwd worden. Tijdens het vorige Duitse voorzitterschap in 2007, is dit manifest aangenomen. Hierin werden voor het eerst binnen de EU de strategieën uiteengezet voor de duurzame ontwikkeling van stedelijke gebieden. De doelen die in het Pact van Amsterdam omschreven staan moeten, voor zover deze duurzame ontwikkeling van het stedelijk milieu betreffen, in lijn met het Leipzig Charter worden uitgevoerd⁸. Nieuw in dit Charter is de koppeling tussen de aandacht voor zowel de aanpak op wijkniveau als de blik op de wereld - onder meer via de SDG's - in het stedelijk beleid, Klimaatbeleid zal wellicht een stevige focus krijgen. Via Eurocities zal Gent dit Charter mee onderschrijven op de jaarvergadering van het netwerk in november 2020.

2.6. Gent in de rest van de wereld

Voor de Gentse topprioriteiten en doelstellingen kijken we zoals daarnet beschreven naar de Europese beleidscontext. Maar de wereld is groter dan België en Europa. De onderlinge afhankelijkheid situeert zich even sterk op wereldschaal.

Vanuit de Stad Gent richten we ons op de zaken in de wereld die voor Gent het belangrijkste zijn. Dit zijn aangelegenheden die een link hebben met onze Gentse samenleving. Zo vinden we het belangrijk om op mondiaal niveau samen te werken rond thema's die best op dit niveau worden aangepakt, zoals klimaat en migratie.

Ons beleid inzake internationale solidariteit komt uitvoerig aan bod in een aparte beleidsnota van mevr. Tine Heyse, schepen bevoegd voor de Noord-Zuid samenwerking.

Voorts zal Gent actief mee zijn schouders zetten onder de duurzame ontwikkelingsdoelen van VN (SDGs), en dit niet alleen binnen de eigen stad, maar daar waar mogelijk en relevant zijn steun op internationale fora uitdrukkelijk uitspreken.

We publiceren een jaarlijks duurzaamheidsrapport. De finaliteit van de nota is:

- In eerste instantie wil het rapport sprekende duurzame projecten van Gentse bodem in de kijker zetten;
- door het betrekken van stakeholders bij de selectie van duurzame projecten willen we een hefboom creëren om de samenwerking in de stad te verhogen op vlak van duurzaamheid;
- de SDG's zijn het leidend kader van het rapport. We lichten jaarlijks een aantal SDG's uit en geven relevante Gentse data mee. Zo houden we de SDG's levendig in Gent en blijven we onze voortrekkersrol opnemen;
- het rapport wordt daarnaast ook ingediend als een 'Voluntary Local Review' bij de VN. Vanaf volgend jaar zullen we telkens inzoomen op 5 à 6 SDG's per rapport.

2.7. Externe stakeholders actief in Gent

Voor de realisatie van de internationale topprioriteiten en de andere prioriteiten werken we nauw samen met de lokale stakeholders. We houden hierbij de vinger aan de pols en een open dialoog met bestaande of op te richten overlegplatformen met relevante stakeholders zoals de Ghent Economic Board, de partners in het Arbeidspact, Community Gent, het Kunstenoverleg, en zien hoe we elkaar op internationaal vlak kunnen samenwerken en elkaar kunnen versterken.

Een mooie illustratie van zo'n intensieve samenwerking is de oprichting van de HOI-cluster internationalisering tussen de Stad Gent en de Hoger Onderwijsinstellingen actief in Gent. De aanwezigheid van de Hoger Onderwijsinstellingen (HOI'en) in Gent betekent zowel economisch, cultureel als wetenschappelijk een grote meerwaarde. De samenwerking tussen de Stad en de HOI'en creëert heel wat potentieel. In de vorige legislatuur is werk gemaakt van een optimalisatie van de samenwerking vanuit de vraag hoe we beter kunnen samenwerken rond ruimtelijke, maatschappelijke en sociale thema's en hoe we de expertise van de HOI'en beter kunnen inzetten op de maatschappelijke en stedelijke vraagstukken van vandaag. Om het bestaande potentieel ten volle te kunnen benutten is een nieuwe samenwerkingsstructuur uitgewerkt met een strategisch-tactisch niveau en 4 clusters die zorgen voor strategische samenhang, coördinatie en een helikopteroverzicht. Al de reeds bestaande werkgroepen en projecten hebben een plek gekregen onder één van de 4 clusters 'HOI en stedelijke vraagstukken', 'Student in Gent', 'HOI in Gent' en 'HOI en Gent in de wereld'.

De cluster 'HOI en Gent in de wereld' brengt de Stad samen met vertegenwoordigers van de internationale diensten van de UGent, Arteveldehogeschool, HOGENT en School of Arts, LUCA School of Arts, Odisee en KUL Technologicampus Gent, Orpheusinstituut, International Academy of Opera en het Hoger Instituut voor Schone Kunsten. Via een overlegplatform internationalisering wordt samengewerkt rond onder meer partnerschappen, internationaal talent, internationale studenten, Europese subsidies, stadsmarketing en internationale profilering. De ambitie is om de internationale strategieën op elkaar af te stemmen en te versterken en te bekijken waar de Stad de HOI'en kan faciliteren en ondersteunen in hun internationale ambities en vice versa.

2.8. Initiatieven

3. We stellen ons op als een coöperatieve partner en spelen actief in op de beleidsagenda's en middelen van de regio, de Vlaamse, de Belgische, de Europese en de internationale overheden.
4. Binnen een grensoverschrijdende dynamiek investeren we in de ontwikkeling van het North Sea Port District, en als aandeelhouder ondersteunen wij de internationale positionering en reputatie.
5. We ontwikkelen een structureel beleid en samenwerking rond internationaal talent met het oog op het aantrekken en behouden van internationaal talent in de economische, culturele, zorg- en onderwijssector.
6. We werken actief mee aan het EFRO-project soft landing, we onderzoeken de haalbaarheid van een single point of contact voor 'internationals' en van een afdeling secundaire onderwijs voor de internationale school in Gent.
7. Binnen de Groep Gent richten we een Gentse Brexit taskforce op om te anticiperen op de gevolgen en opportuniteiten van de Brexit.
8. We verstevigen ons partnerschap met de EU en bepleiten onze agendapunten zo vroeg mogelijk in de Europese beleidscyclus rekening houdend met de 6 prioritaire beleidsthema's van de nieuwe Europese Commissie.
9. We stellen ons kandidaat om de conferentie over de toekomst van Europa mee inhoudelijk vorm te geven en om als gaststad op te treden van ministeriële conferenties in het kader van het Europese voorzitterschap van de Raad van Ministers.
10. We zetten actief mee onze schouders onder de duurzame ontwikkelingsdoelen en publiceren jaarlijks een SDG duurzaamheidsrapport over de realisaties.
11. We nemen deel aan Europese initiatieven en campagnes zoals Covenant of Mayors, Smart Cities & Communications European Innovation Partnership en de European Mobility Week.
12. We ondersteunen de hogere onderwijsinstellingen actief in Gent in hun internationalisering en dit vanuit een samenhangende en gedeelde agenda op stadsniveau.

13. In functie van de internationale topprioriteiten en de andere prioriteiten worden samenwerkingen met de relevante spelers uit onder meer de cultuursector, de jeugdsector en het economisch weefsel opgezet of bestaande ingezet.

3. Europese subsidies 2021-2027

3.1. Inleiding

Europese subsidieprojecten bieden aan de stad kansen om binnen een internationale context (1) te experimenteren en te innoveren, (2) kennis en 'good practices' op te bouwen en uit te wisselen en (3) internationale netwerken uit te bouwen met andere Europese steden, maar ook met Europese bedrijven, kennisinstellingen, NGOs en burgers via middenveldorganisaties (quadruple helix). Dergelijke innovatieve projecten moeten volledig ten dienste staan van de uitvoering, optimalisering en effectverhoging van het Gentse meerjarenplan.

3.2. Het ruimer Europees kader

Via haar regionaal beleid investeert de EU ook in je buurt - ook in Gent. Dit beleid is erop gericht om via strategische investeringen in alle regio's en steden van de EU de economische groei, de werkgelegenheid en de levenskwaliteit te verbeteren. Bijna één derde van de totale EU begroting gaat naar regionaal beleid. Het regionaal beleid is het belangrijkste investeringsbeleid van de EU en wordt gefinancierd uit verschillende fondsen zoals Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) en Europees Sociaal Fonds-plus (ESF+). Een deel van deze fondsen worden beheerd in partnerschap met nationale en regionale overheden, in ons geval Vlaanderen. Daarnaast worden ook de Interregprogramma's (interregionale samenwerking) gefinancierd met budgetten die beschikbaar gemaakt worden vanuit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling.

(Skills navigator is een EU project met Gent als trekker – interreg programma)

Voor de periode 2021 - 2027 zal het Europese regionale beleid inzetten op 5 hoofddoelstellingen:

- een slimmer Europa door middel van innovatie, digitalisering, economische transformatie en ondersteuning voor kleine en middelgrote ondernemingen;
- een groener, koolstofvrij Europa, waar de Overeenkomst van Parijs wordt uitgevoerd en waar in energietransitie, hernieuwbare energiebronnen en de strijd tegen klimaatverandering wordt geïnvesteerd;
- een beter verbonden Europa, met strategische transport- en digitale netwerk
- een socialer Europa waarin resultaten worden geboekt met betrekking tot de Europese pijler van sociale rechten, en waarin kwalitatief hoogstaand werk, onderwijs, vaardigheden, sociale inclusie en gelijke toegang tot gezondheidszorg worden ondersteund;
- een Europa dat dicht bij de burger staat door ondersteuning van lokaal geleide ontwikkelingsstrategieën en duurzame stedelijke ontwikkeling in de gehele EU.

De subsidies worden georganiseerd via tal van thematische of regionale programma's, die elk hun eigen klemtonen bepalen op basis van deze 5 hoofddoelstellingen. Zo zullen investeringen voor regionale ontwikkeling sterk op doelstellingen 1 en 2 gericht zijn. Omwille van de coronacrisis, zal er een bijkomende budgetinjectie komen in de fondsen van het Europese Cohesiebeleid o.a. via het REACT-EU programma voor de nog lopende programmaperiode 2014-2020. Voor Vlaanderen zal dit vooral vertaald worden in extra oproepen van EFRO-Vlaanderen en het Europees Sociaal Fonds. Daarnaast worden in de 2^e helft van 2020 de onderhandelingen voor het Europees budget voor 2021 - 2027 verder gezet en vervolgens gefinaliseerd zodat nieuwe projectoproepen vanaf 2021 mogelijk zullen zijn.

Naast EFRO & ESF zijn er nog tal van andere financieringsmiddelen die rechtstreeks door de EU worden beheerd. Deze subsidieprogramma's (bv Connecting Europe Facility (CEF), Horizon Europe, Life, Erasmus) en financieringsmechanismen (bv waarborgen en leningen) bieden heel wat kansen voor de Stad Gent en onze partners.

3.3. De Gentse aanpak

Ons beleid inzake Europese subsidies omvat 2 sporen:

- Enerzijds stellen we alles in het werk om de beschikbare subsidiekanalen optimaal aan te spreken en te benutten.
- Anderzijds proberen we de besluitvorming op hogere bestuursniveaus te beïnvloeden, zodat de Stad Gent, de Gentse regio, de Gentse actoren en burgers, en de Gentse prioriteiten zoveel mogelijk gevat worden door de subsidiereglementen.

De beschikbare subsidiekanalen optimaal aanwenden

De dienst strategische subsidies binnen onze organisatie zoekt binnen het kader van de strategische en financiële meerjarenplanning uit hoe de Europese subsidiestromen best aangesproken kunnen worden en ondersteunt andere stadsdiensten en actoren binnen de groep Gent in het opzetten van innovatieve partnerschappen en het uitschrijven, indienen en efficiënt uitvoeren van projecten binnen het meest geschikte programma.

Daarbij wordt er ook voldoende aandacht besteed aan de nazorg en het voortdurend verbeteren van het gebruik van deze subsidiestromen als Stad door leerlessen te trekken uit de lopende en afgeronde projecten.

Daarnaast onderzoeken we of en hoe we beter gebruik kunnen maken van alternatieve financieringsinstrumenten die door Europa ontwikkeld werden (bv. EU Invest).

We activeren de Europese subsidies als een hefboomfinanciering voor het kanaliseren van stedelijke middelen, bovenlokale en Europese middelen naar belangrijke en flagship projecten (zie bijlage 2) die het verschil maken naar de toekomst op het vlak van onder meer technologie, cultuur, jeugd, onderwijs, innovatie, economie, klimaat, die met andere woorden in de lijn liggen van de Gentse beleidsdoelstellingen.

Bij de Europese projecten die de Stad zelf opzet of er aan meewerkt, wordt het aspect mensenrechten in de eigen beoordeling expliciet meegenomen. Inzoverre de Europese onderrichtingen het toelaten wordt naar analogie met de UGent een mensenrechtenclausule opgenomen.

Wegen op de besluitvorming van de hogere bestuursniveaus

Het "cohesiebeleid" of de ambitie van de EU om de verschillen op territoriaal, sociaal en economisch vlak tussen alle regio's in de EU zo veel mogelijk weg te werken, krijgt in Vlaanderen gestalte via het EFRO-Vlaanderen programma. Binnen EFRO Vlaanderen is er specifiek aandacht voor duurzame stedelijke ontwikkeling en is er een stedelijk contactpunt gevestigd binnen de Stad. Het programma biedt ook kansen voor innovatieve projecten.

Daarnaast wordt ook het Vlaamse aandeel in het Europees Sociaal Fonds (ESF) via Vlaanderen aangestuurd, waarmee opleidings- en tewerkstellingsprojecten worden gerealiseerd. Vlaanderen en de provincies hebben daarnaast ook een stem in verschillende Interregprogramma's die de grensoverschrijdende samenwerking bevorderen.

De Stedelijke Innovatieve Acties zullen in de nieuwe programmaperiode opgaan in het initiatief Stedelijk Europa, een nieuw instrument dat alle instrumenten voor stedelijke ontwikkeling bundelt tot één programma voor samenwerking tussen steden. Dit gaat over innovatie en capaciteitsopbouw op alle thematische prioritaire gebieden van de Stedenagenda voor de EU (onder meer integratie van migranten, huisvesting, luchtkwaliteit, stedelijke armoede en energietransitie).

Het is ons streven om bij de bevoegde overheden de positionering van Gent te bepleiten bij de territoriale en inhoudelijke prioriteitenstelling in deze programma's.

Nieuw echter in deze begrotingsbesprekingen is het vertrek van het VK uit de EU, wat betekent dat de Britse bijdrage tot het EU budget wegvalt, op een moment dat de EU net meer wil gaan inzetten op onder meer klimaat, veiligheid en defensie. Ook zal samenwerking met de UK in Interregprogramma's niet meer mogelijk zijn.

Dat in het cohesiebeleid wordt gesnoeid, is een feit. De omvang is nog een beslistpunt. Via onze Europese kanalen houden we de vinger aan de pols, we herhalen onze boodschap van het belang van een sterk cohesiebudget, dat het fundament en de lijm is om het Europees beleid en de EU overeind te houden. Het cohesiebeleid is het zichtbare resultaat van het samenwerkingsproject. We hebben hiervoor, in naam van de 140 steden van het Eurocities netwerk, al gepleit in 2019 in de nieuwe commissie Regionaal Beleid van het Europees Parlement.

Onder de lopende en komende EU Voorzitterschappen van Kroatië en Duitsland in 2020 en via Eurocities blijven we op dezelfde nagel hameren.

In de nota hadden we het ook al kort over de Green Deal, een ambitieus Europees programma voor de aanpak van de klimaatveranderingen. Het Green Deal Investment Plan (1000 miljard Euro) voorziet o.a. in een Just Transition Fund, waar Vlaanderen geen beroep kan op doen. Anderzijds zijn er andere mogelijkheden, zoals InvestEU, Innovation Fund (industriële innovatie) en het Just Transition Scheme (transport en energie) die financieel interessanter zijn, maar het blijft de vraag of Gent hier toegang tot zal krijgen.

Via Eurocities is Gent actief betrokken bij het sturen van het nieuwe Horizon Europe Mission rond Smart&Climate Neutral Cities. Binnen dit overlegplatform wordt het kader voor de financiering van omvangrijke onderzoeksgelden ten voordele van hoger onderwijsinstellingen en kennisinstellingen beslist.

Projectoproepen voor zachte thema's zoals onderwijs, kinderopvang, dakloosheid en armoede dreigen binnen de EU-fondsen, en inzonderheid in haar Vlaamse vertaalslag, wel eens minder aandacht te krijgen of worden sterk aan 'werk' gerelateerd. Net zoals tijdens de voorbije EU-fondsperiode zal Gent bij de EU en Vlaanderen aandringen op voldoende middelen voor de 'sociale' thema's.

3.4. Initiatieven

14. Conform de 4 topprioriteiten en binnen de krijtlijnen van de strategische en financiële meerjarenplanning zal de Stad Gent samen met de Gentse stakeholders maximaal beroep op Europese subsidies en financiering. Zo slagen we erin vernieuwende Gentse projecten en initiatieven te realiseren die het beste aansluiten bij de Gentse ambities.

4. Stadsdiplomatie

4.1. Inleiding

Onder stadsdiplomatie verstaan we de processen en instellingen waarmee steden relaties aangaan met actoren op een internationaal politiek toneel met als doel om eigen en gezamenlijke belangen te vertegenwoordigen en te behartigen. De Stad Gent die internationaal publiek ontvangt (inkomende bewegingen) of die zich begeeft op het internationale toneel (uitgaande bewegingen) zijn twee vormen van stadsdiplomatie die elkaar versterken. Ook in onze stadsdiplomatieke contacten zijn de mensenrechten een cruciale factor. In samenwerking met de Stedelijke Adviesraad Noord-Zuid werkt de Stad Gent aan een mensenrechtenkader dat als leidraad moet dienen voor het Gentse beleid én voor (internationale) samenwerkingen en relaties die de Stad Gent aangaat. Een nog op te richten mensenrechtencommissie van de Stad Gent – met vertegenwoordigers van de Stedelijke Adviesraad Noord-Zuid en externe experts – zal mee waken over het hanteren van dat mensenrechtenkader.

4.2. Internationale netwerken

Internationale netwerken bieden de Stad de mogelijkheid internationale contacten te leggen op verschillende stedelijke beleidsterreinen die voor Gent interessant zijn. De werking van die netwerken kan inhoudelijk ruim zijn of specifiek gericht op één beleidsdomein. Het netwerk kan gericht zijn op dossierbehartiging, bewustmakingscampagnes en/of kennis en ervaringsuitwisseling. Een netwerk kan leiden tot het vinden van partners voor Europese subsidieprojecten, wat op zijn beurt kan leiden tot nieuwe netwerken.

De Stad Gent is lid van ca 42 verschillende internationale en Europese netwerken en dit aantal neemt sinds 1993 gestaag toe. Lidmaatschap is een weloverwogen keuze, en wordt geregeld geëvalueerd. De algemene grote tevredenheid en het belang van onze deelname aan de internationale netwerken wordt door de resultaten van onze bevraging bij de stadsdiensten (2018-2019) onderlijnd.

Het leeuwendeel van de netwerken zijn thematisch en staan open voor zowel steden als niet-steden. Zoals bijvoorbeeld 'ICLEI – Local Governments for Sustainability' (het toonaangevende globale netwerk van meer dan 1.500 steden, dorpen en regio's dat vastberaden is een duurzame toekomst uit te bouwen); 'EUniverCities' (een Europees netwerk voor middelgrote steden en hun universiteiten dat kennis deelt en samen projecten uitrolt rond de samenwerking tussen een stad en haar HOI'en); UNESCO Creative Cities Network for Music; LUCI (een internationale stedelijke gemeenschap omtrent licht); European Network Childfriendly Cities en vele anderen.

In de nota gaan we dieper in op twee 'stadsbrede' stedennetwerken waar Gent een actieve rol in opneemt, met name Eurocities en het Global Parliament of Mayors.

Eurocities

Het Eurocities netwerk is een van de belangrijkste en invloedrijkste instrumenten voor de Stad Gent om haar verankering in Europa te versterken en te wegen op het EU beleid. Aangezien een doorgedreven Gentse werking van ambtenaren en politici in Eurocities een positief effect heeft voor de stad en haar bewoners en gebruikers, zetten we ook in deze legislatuur ons engagement in het netwerk verder.

Op die manier kunnen we de zichtbaarheid van de Stad Gent in Europa vergroten, de impact op de Europese politieke agenda versterken en de verschillende thematische ambities uit het Gentse bestuursakkoord waarmaken.

We sluiten hiermee bovendien aan bij de aspiratie van de Vlaamse regering om *'de Europese Unie verder van onderuit op te bouwen [...]*'.

Gent stelt zich hierbij op als een cruciale partner om dit te realiseren.

Het Eurocities steden-netwerk focust op kennisdeling, dossierbehartiging en projectwerking rond het Europees beleid. De Stad Gent is sinds 1998 lid van dit netwerk en heeft sindsdien bewust een steeds actievere rol opgenomen met o.a. het voorzitterschap van voormalig burgemeester Daniël Termont in de periode 2017-2018.

Gent zet deze legislatuur in met actieve deelname van burgemeester Mathias De Clercq, die in het Uitvoerende Comité samen met 11 andere Europese verkozen collega's de politieke lijnen uitzet voor het netwerk. In 2021 komt een einde aan ons driejarig mandaat in het Uitvoerend Comité. We stellen ons formeel kandidaat om herverkozen te worden.

Daarnaast is Gent ondervoorzitter van het Milieu Forum. Het is onze ambitie dat Gent vanaf 2020 het voorzitterschap van dit forum voor 2 jaar opneemt. Dit kan onze klimaatambities versterken en we dragen op die manier actief bij aan de Green deal van Europa.

Hoewel eind 2020 het voorzitterschap van Gent van het Digitaal Forum statutair eindigt, blijven we een actieve rol opnemen, zodat we in een sturende positie zitten voor het thema 'digitalisering' dat vandaag en morgen van strategisch belang is in de maatschappij en voor onze stad, wat in lijn ligt met de digitale agenda en de 9 miljard euro van de EU.

In het licht van onze ambitie om Europese culturele hoofdstad te worden in 2030, benutten we onze rol in het Eurocities Cultuur Forum maximaal.

Het Gentse netwerk van ambtenaren die als thematische experts deelnemen aan de beleidsgroepen in het netwerk zijn van onschatbare waarde om het Gentse en Europese beleid mee uit te bouwen. Gent is naast Wenen en Nantes de meest actieve stad in Eurocities. We werken op dezelfde lijn verder.

Global Parliament of Mayors (GPM)

In 2013 lanceerde de Amerikaanse politicoloog Benjamin Barber in zijn boek 'If mayors ruled the world' de idee om een globaal parlement van burgemeesters op te richten. Hij argumenteerde dat steden beter geplaatst zijn dan naties om de belangrijkste globale uitdagingen aan te pakken omdat ze meer pragmatisch kunnen handelen en 'geen last hebben' van soevereiniteit. Helaas overleed professor Barber in 2014, gelukkig wordt zijn werk verdergezet en na enkele voorbereidende bijeenkomsten, waaraan o.a. de Stad Gent deelnam, ging het Global Parliament of Mayors (GPM) in 2016 van start.

Het netwerk richt zich op de mondiale uitdagingen zoals klimaat, migratie en stedelijke veiligheid. Het GPM betreft alle relevante wereldspelers via resoluties en acties die burgemeesters zowel zelfstandig als in samenwerking met (internationale) partners kunnen realiseren.

Dit mondiale stedennetwerk is een effectief instrument van multi-level governance, dat thema's aanpakt die we niet alleen -als Stad Gent, Vlaanderen of België- aankunnen. Het mondiale karakter, de toegang tot cruciale internationale instituties en de grote betrokkenheid van invloedrijke steden/burgemeesters zijn sterke troeven van het GPM en vormen meteen een mooie aanvulling op de intra-Europese agenda en Europese netwerken waaraan we deelnemen.

De komende jaren zullen we dan ook actief deelnemen aan het virtuele GPM Platform en de jaarlijkse GPM Mayors Summit om zo Gentse kennis en ervaringen te delen en om nieuwe inzichten en beleidsruimte te verwerven van andere steden op onze planeet. Daarenboven trachten we eveneens de internationale agendasetting binnen en via het bestuur van het GPM mee vorm te geven.

4.3. Bezoeken en ontvangsten

De Stad Gent heeft al enkele decennia een actief beleid rond kwalitatieve stadsdiplomatie en ontvangt vele buitenlandse delegaties van verschillende aard. Dit kan gaan over korte diplomatieke ontvangsten van ambassadeurs, staatshoofden of andere (lokale) overheden tot een- of meerdaagse studiebezoeken van andere (lokale) overheden of organisaties, maar tevens ook over meerdaagse project- of netwerkmeetings en congressen. Verschillende stadsdiensten krijgen internationale bezoekers over de vloer en deze ontvangsten zijn zeer divers in aard en inhoud.

Inspiratie uit andere Europese steden leert ons dat zij ook zeer vaak vragen voor ontvangsten en studiebezoeken van allerlei aard ontvangen en dat stadsdiplomatie, als zogenaamde soft diplomatie, als begrip op zich begint te leven.

Ontvangsten van ambassadeurs

Om de diplomatieke ontvangsten van ambassadeurs nog meer in te kunnen zetten als beleidsinstrument en om de mogelijke opportuniteiten die deze ontvangsten kunnen bieden optimaal te kunnen benutten, kiezen we voor een meer proactieve aanpak waarbij we op eigen initiatief ambassadeurs uitnodigen waarvan de contacten van belang kunnen zijn voor de Stad Gent (Groep Gent) en/of voor haar strategische partners. We zorgen voor een balans tussen ontvangsten die we 'moeten' doen (reactief) en ontvangsten die we zelf 'willen' doen (proactief).

In het najaar 2020 of voorjaar 2021 mag Gent als gaststad optreden voor de diplomatieke dagen van de FOD Buitenlandse Zaken. Samen met de UGent en North Sea Port zal een boeiend programma worden aangeboden. Belangrijke topics voor Gent zullen met de ambassadeurs en hun medewerkers worden aangekaart. Eenzelfde vraag wordt aan het Departement Internationaal Vlaanderen overgemaakt. Jaarlijks organiseren zij voor de Algemeen Afgevaardigden van de Vlaamse regering in het buitenland diplomatieke terugkomdagen. In 2017 was Gent reeds gaststad en het is ambitie dit tijdens de legislatuur te herhalen.

Studiebezoeken

Bezoek Utrecht aan Gent (2020).

Gent is een populaire stad voor zowel binnenlandse als buitenlandse werkbezoeken. Dit willen we zo houden, maar soms dreigt het onze capaciteit te overstijgen. Daarom wordt onderzocht welke interne organisatiestructuren en -processen of alternatieve organisatievormen (bv. vaste thematische of gebiedsstudiedagen, uitbesteding van plaatsbezoeken) onze stadsdiensten kunnen ontlasten. Betere afspraken over de toezegging, de inhoudelijke programmatie, de communicatie en de logistieke ondersteuning staan op de agenda. Hiervoor wordt een stadsbrede werkgroep opgericht die deze bekommernissen ter harte neemt zonder in te boeten op de kwaliteit en onze gastvrijheid. Bovendien gaan we meer oog hebben voor wederkerigheid in functie van kennisdeling: bezoekers zelf actief laten bijdragen aan het programma, mogelijkheid tot tegenbezoek creëren in zoverre dit een meerwaarde creëert voor het eigen beleid. Ten slotte gaan we ontvangsten verder professionaliseren door extra aandacht te besteden aan de inventarisatie, betere informatiedoorstroming, berichtgeving en disseminatie van kennis en expertise.

4.4. Buitenlandse missies

De komende jaren blijft Gent deelnemen aan buitenlandse uitgaande handelsmissies en andere imagobepalende events (bv. beurzen, niche-evenementen, partnerschapsevenementen). Deze kunnen georganiseerd en gecoördineerd zijn door de Vlaamse of de Belgische overheid of andere partners (bv. VOKA, North Sea Port).

Daarnaast zetten we mogelijks ook eigen, individuele missies op. Deze vinden plaats in functie van onze topprioriteiten en worden soms gecombineerd met een deelname aan een event of een vergadering van een netwerkorganisatie waar Gent lid van is.

Hoofdbedoeling van de buitenlandse missies is steeds het leggen van potentieel interessante bestuurlijke contacten, Gent in de kijker zetten, kennisdisseminatie en het ondersteunen van de participerende bedrijven, onderwijs en kennisinstellingen en culturele actoren. We bekijken in welke mate we het fysieke aspect deels door een digitaal luik kunnen vervangen.

4.5. Overleg met Vlaamse Europarlementsleden en de Europese Commissie

Voor de specifieke Gentse dossiers (bv. grensoverschrijdende samenwerking, EU-fondsen, cultuurhoofdstad, innovatie, klimaat) blijft direct contact met de bevoegde instanties en medewerkers nog steeds de beste weg. De komende legislatuur gaan we daar nog meer op inzetten. De banden moeten opnieuw worden aangehaald, niet in het minst doordat de samenstelling van het Europees Parlement en de Europese commissie nieuw is. Een niet te onderschatten bijkomende troef is de aanstelling van dhr. Charles Michel, ex-premier van België, als de president van de Europese Raad.

Het overleg met de Vlaamse Europarlementsleden verloopt via 2 sporen:

- minstens een jaarlijks overleg tussen de 13 centrumsteden;
- rechtstreekse dialoog tussen Gent en de Vlaamse EU-parlementairen, in het bijzonder de Oost-Vlaamse leden en de leden actief in die commissies of overlegorganen relevant voor de Gentse dossiers.

Hoe ziet de Gentse Europa-werking er uit en waar vinden mensen en beleid elkaar in Brussel? Om dat tastbaar te maken en de lijnen tussen de Gentse en Europese politici te versterken, wordt onder meer in 2021 een bezoek georganiseerd voor een kennismaking van het Gentse bestuur en het managementteam met de Europese instellingen.

4.6. Een samenspel van de 13 Vlaamse centrumsteden

De 13 Vlaamse centrumsteden hebben in 2019 aan mekaar het internationaal luik van het bestuursakkoord van hun college van burgemeester en schepenen toegelicht. Dit gaf een mooie inkijk in elkaars aspiraties en plannen. De voorbije 2 jaren won dit platform aan belang en dat vooral dankzij de volgehouden deelname en coöperatieve opstelling van diverse Vlaamse administraties (VLEVA, stedenbeleid, buitenlands beleid). De kennisuitwisseling die daar gebeurt, helpt onze positiebepaling en professionaliseert onze internationale werking.

Een bijkomend platform voor standpuntbepaling en belangenbehartiging is de oprichting van de bestuurlijke commissie gemeenten in de wereld binnen de schoot van de VVSG. De burgemeester van Gent is hiervan lid.

4.7. Diplomatieke samenwerking met Nederland

Sinds 2011 werken Vlaanderen en Nederland aan een gemeenschappelijke agenda van strategische samenwerking onder meer ter bevordering van de grensoverschrijdende samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen. Beide ministers-president ontmoeten elkaar in principe om de twee jaar op een formele top, hetzij in Nederland, hetzij in Vlaanderen, om nieuwe samenwerkingsverbanden af te spreken en verdragen af te sluiten op zoveel mogelijk terreinen. Geregeld vinden ook ontmoetingen plaats tussen de ministers of hoge ambtelijke vertegenwoordigers die bevoegd zijn voor Verkeer en Waterstaat/Infrastructuur, Ruimtelijke Ordening, Natuur en Milieu, Integratie en Minderhedenbeleid, Mobiliteit, Economische Zaken en Innovatie, enzovoort. Eind 2016 organiseerden Vlaanderen en Nederland nog een gezamenlijke regeringstop in Gent waarop de fusie van de havens van Gent en Zeeland centraal stond, maar waar ook tal van samenwerkingsprojecten werden gelanceerd.

In functie van een optimale grensoverschrijdende samenwerking met onder meer Terneuzen en gezien de fusie van de havens van Gent en Zeeland tot de North Sea Port is het van belang dat we goede contacten onderhouden met onze Nederlandse collega's.

De Stad Gent zal zich terug kandidaat stellen om een Nederlands-Vlaamse regeringstop in Gent te organiseren of ter voorbereiding van zo'n regeringstop een ambtelijke mini-top samen te brengen rond concrete dossiers die de Stad Gent of de North Sea Port aanbelangen. Een bijkomend relevant overlegkanaal is de Nederlands-Vlaamse Grensoverschrijdende Samenwerking NL-VL (GROS). De deelnemende partijen zijn de provincies, VNG, VVSG, Benelux, de Nederlandse en de Vlaamse overheid. Met de VVSG is recent afgesproken Gent nauwer bij dit overleg te betrekken.

4.8. Bilaterale partnerschappen steden

De Stad Gent heeft 7 officiële zustersteden (Kanazawa in Japan, Tallinn in Estland, Wiesbaden en Melle in Duitsland, Nottingham in VK, Mohammedia in Marokko en Saint-Raphaël in Frankrijk) en 5 officiële partnersteden (Gdansk in Polen, Burgas in Bulgarije, Weihai en Taizhou in China en Luik in België).

Bezoek aan zusterstad Tallinn (2019)

Er is vandaag behoefte aan een evaluatie en actualisatie van de huidige bilaterale partnerschappen met buitenlandse steden. We willen de samenwerkingen vooral heroriënteren, verbeteren en verdiepen en vooral inzetten op internationale netwerken en projectwerking met een of meerdere steden.

We evolueren naar een gecoördineerde, stadsbrede werkwijze waarbij deze principes voorop staan:

- we hanteren een afwegingskader met criteria voor de beoordeling en periodieke evaluatie van bilaterale partnerschappen;
- we laten de samenwerking tot stand komen in nauw overleg met de relevante stadsdiensten en stakeholders;
- we maken de samenwerking specifiek en meetbaar in een samenwerkingsakkoord (MoU) of een intentieverklaring, met opname van een mensenrechtenclausule naar het voorbeeld van de UGent;
- we houden rekening met factoren die een spanningsveld kunnen creëren zoals veiligheid, (geo)politieke instabiliteit en mensenrechtenbeleid, met als uitgangspunt 'samenwerken met het oog op verandering';
- we houden rekening met de specifieke, interculturele context van de partnerstad;
- we houden de protocollaire verwachtingen minimaal.

Deze werkwijze zal worden toegepast op de huidige Gentse bilaterale partnerschappen, wat nieuwe mogelijkheden biedt. De lopende MoU's worden op het einde van hun looptijd geëvalueerd. Voor sommige houdt dit verdere samenwerking in, zoals met Kanazawa, voor andere betekent dit uitdoven en het formeel stopzetten van het partnerschap/verzustering (zie bijlage 3). De term 'verzustering' wordt niet langer gebruikt.

Gent staat open voor potentiële samenwerkingen of vragen komende van buiten de EU. Bovenstaande werkwijze wordt toegepast, maar door de beperktere aanwezigheid van internationale stedelijke netwerken of projectmogelijkheden (bv. via Europese subsidies) buiten Europa kan vlotter voor een tijdelijk bilateraal partnerschap met een niet-Europese stad worden geopteerd. Het criterium 'geo-politieke' situatie zal bij de beoordeling tot samenwerking sterker doorwegen, omwille van de grotere bestuurlijke afstand.

4.9. Initiatieven

15. Zoals opgenomen in de beleidsnota Internationale Solidariteit van schepen Tine Heyse, bevoegd voor de Noord-Zuid samenwerking, wordt er een mensenrechtenkader ontwikkeld en een mensenrechtencommissie opgericht die sturend zullen zijn voor al onze internationale contacten en relaties.
16. We zetten onze stadsdiplomatie nog meer dan vroeger gericht en proactief in.
17. We maken gebruik van wereldwijde of Europese netwerken van Gentse stakeholders.
18. We treden op als gaststad voor de diplomatieke dagen van de FOD Buitenlandse Zaken en zijn kandidaat om als gaststad te fungeren voor de buitenlandse diplomatieke terugkomdagen van de Vlaamse regering.
19. We optimaliseren de organisatie van ontvangsten en studiebezoeken en onderzoeken alternatieve organisatiestructuren en organisatievormen via een stadsbrede werkgroep studiebezoeken.
20. We nemen deel aan en organiseren zelf buitenlandse missies die rechtstreeks bijdragen tot de economische, wetenschappelijke en culturele ambities van Gent en haar stakeholders (bv. internationale bedrijven, North Sea Port, kennisinstellingen)
21. We versterken de diplomatieke samenwerking met Nederland in functie van een optimale grensoverschrijdende samenwerking.
22. We heroriënteren onze bilaterale samenwerkingen met partner- en zustersteden waarbij maximaal ingezet wordt op internationale netwerken en projectwerking met één of meerdere steden.
23. We hernieuwen het samenwerkingsakkoord met zusterstad Kanazawa.
24. We zijn actief in verschillende internationale en Europese netwerken, evalueren continu onze aanwezigheid en dit in functie van onze internationale topprioriteiten en lokale belangrijke prioriteiten.
25. We willen Gent prominenter op de kaart zetten in Europa en maximaliseren onze rol binnen het stedennetwerk Eurocities dat vanuit haar netwerk lokale noden aanpakt door mee het Europees beleid voor te bereiden, uit te voeren en te evalueren.
26. We nemen een actievere rol op in het Global Parliament of Mayors netwerk dat zich richt op mondiale uitdagingen.

5. Gent internationaal in de kijker zetten

5.1. Inleiding

Gent beschikt over een breed gamma aan communicatietools en wil daarmee niet alleen de stad en het beleid op de internationale bühne in de spotlight zetten, maar mikt (via communicatiekanalen, maar ook via events en campagnes) vooral op een grotere betrokkenheid van de burgers en andere stakeholders rond de internationale thema's die in onze stad leven. Gent uitdragen gebeurt in lijn met het merkbeleid. Een herijkt stadsmarketingfonds met een internationale focus is hierbij een belangrijk instrument.

5.2. Een nieuw merkbeleid met een internationale meerwaarde

Een stad kan je zien als een merk, waar associaties bij horen waar je op kunt en hoort te werken. Indien je niet vanuit de eigen kracht actief de verantwoordelijkheid neemt rond de beeldvorming en het verhaal van de stad, worden die enkel door anderen bepaald.

Het bestuur werkt daarom de komende tijd participatief rond het bestaansrecht. De reeds geformuleerde merkessentie ("Gent is een vrijhaven. Een stad waar wij fier zijn op het feit dat iedereen rebels mag zijn. Een stad waar wij het lef hebben om samen onze eigen koers te varen") en de drie kernwaarden van Gent (norm verleggend, andersdenkend en verbindend) vormen het uitgangspunt. Met stakeholders gaan we na: wat maakt Gent, hoe luidt ons gemeenschappelijk verhaal, wat is onze eigen kracht in plaats van de concurrentiele positie tegenover andere steden of regio's.

Dit nieuwe merkbeleid zorgt voor een duidelijk gepositioneerde stad met een strategische focus. Het zorgt voor een stem die gehoord wordt en voor een gemeenschappelijke ambitie die moet leiden tot een passende activatie van onze stakeholders binnen en buiten Gent.

Samenwerking is hierbij de sleutel om tot betekenisvolle verandering te komen voor Gent en de Gentenaars. Dit merkbeleid moet dan ook breed ingang kunnen vinden en op draagvlak kunnen rekenen bij beleid, administratie en de vele actoren die samen de stad maken. Stapsgewijs zal het merkbeleid omgezet worden in verdere strategieontwikkeling, marketing en communicatie maar ook in het opzetten van "on brand" acties.

Een geslaagd merkbeleid vraagt om een gecoördineerde, volgehouden aanpak. Focus is hierbij belangrijk. Het merkbeleid biedt de meerwaarde om Gent op internationaal vlak te versterken.

5.3. Het stadsmarketingfonds internationaliseren

Al verschillende jaren ondersteunt de Stad Gent via het stadsmarketingfonds mooie projecten van private organisaties en bedrijven die Gent uitdragen. Die projecten situeren zich vaak op het terrein van cultuur, kennis, sport en innovatie.

De hierboven vermelde lopende oefening over het merkbeleid zal ook de rol en werking van het huidige stadsmarketingfonds herijken. We evalueren het fonds en sturen waar nodig bij. Hierbij stemmen we nog beter af op de internationale stadsbrede ambities van de Stad. Zo kan het beschikbare budget doelgericht worden ingezet en wordt het fonds een cruciale tool om ook derden te laten meewerken aan topprioriteiten zoals de wens om jongerenhoofdstad in 2024, Europese culturele hoofdstad in 2030, technologiehoofdstad en tegen 2050 een klimaatneutrale stad (Green Deal) te worden.

De aanpak van het Van Eyckjaar, waarbij een (extra) subsidielijn werd gecreëerd met de focus op 1 thema, is alvast een mooi voorbeeld van hoe zo'n nieuwe, gefocuste maar breed gedragen aanpak zou kunnen werken. Onze 4 internationale topprioriteiten lenen zich hier perfect toe.

5.4. Internationale awards

Met de regelmaat van de klok rijven Gentse actoren internationale awards binnen. Onze eigen organisatie laat zich evenmin onbetuigd.

Niet alleen was Gent de eerste Fairtrade Gemeente in Vlaanderen, recent kreeg ze eenzelfde erkenning van de Europese commissie, nl. Fair and Ethical Trade award.

Met haar duurzame voedselstrategie Gent en Garde wint de Stad Gent de Global Climate Action Award van de Verenigde Naties (2019).

De voordelen van zulke awards liggen voor de hand:

- de internationale erkenning zowel bij een breder alsook een professioneel publiek;
- vaak is er een mooie geldsom mee gemoeid;
- het opent deuren zowel qua netwerking, kennisuitwisseling, financiering en agendasetting;
- het is een aanmoediging om met de winnende actie door te gaan en draagt zo bij tot de realisatie van onze beleidsdoelstellingen;
- zelfs indien men naast de prijs grijpt was de indiening vaak de moeite waard. Het is een leermoment (Wat kan aan de actie worden verbeterd? Hoe omgaan met wedstrijdformules?), de actie blijft op de lokale agenda staan en er wordt verder in geïnvesteerd.

Er zijn ook soms nadelen verbonden aan het meedingen naar awards. Niet elke internationale, publieke en commerciële prijs biedt dezelfde kwaliteit, opbrengst en dergelijke mee. Het vergt tijd en expertise om dit goed in te schatten. Het deelnemen vraagt capaciteit, tijd en middelen.

We ontwikkelen een nieuw strategisch kader waarmee we als bestuur nog doelgerichter – cfr 4 topprioriteiten - aanvraagdossiers kunnen indienen. Het biedt een antwoord of we bijvoorbeeld tegelijkertijd meedingen voor de Europese I-Capital^{xi} en Green Capital award. Zo ja, dan zijn de randvoorwaarden qua inzet van o.a. communicatiemiddelen beslist. Ook afspraken over de rollen, de taakverdeling en meer operationele documenten kunnen uit deze strategie voortvloeien.

5.5. Participatie via campagnes en events

We betrekken de Gentenaar zowel bij onze eigen internationale ambities (bv. in functie van het binnenhalen van de titels Europese Culturele en Jongeren hoofdstad) als bij het internationale en Europese beleid en de daarbij horende concrete aanleidingen bv. de Europese verkiezingen.

De voorbije jaren boekten we de eerste successen op het vlak van internationale burgerparticipatie o.a. via de Stem Wijs campagne, het aanduiden van een Gentse president voor Europa én de organisatie van een Europees Burgerpanel rond een groen en sociaal Europa. We gingen hierin verder dan enkel informeren. Met de resultaten van het Burgerpanel trokken we bijvoorbeeld naar het Europees Parlement. Tijdens de door Eurocities daar georganiseerde Mayor's Summit namen we als enige stad voor het eerst, maar zeker niet voor het laatst, een Gentse gelote burger mee om er burgemeesters en Europese politici toe te spreken.

Die actieve Europese burgerparticipatie zetten we de komende jaren verder en we laten waar mogelijk ideeën van onderuit tot de hoogste echelons doorvloeien. Bovendien zorgen we ervoor dat deze participatieve aanpak ook andere instellingen en overheden inspireert.

Concreet streven we naar minimaal één publieksactiviteit per jaar. Hierbij spelen we optimaal in op opportuniteiten (bv. Conferentie over de toekomst van Europa, Europadag, Stem Wijs!) werken samen met andere -al dan niet Gentse- actoren (Europa Direct, hoger onderwijs, Europawerking in diverse secundaire scholen) en vergeten bij dit alles niet de burg te slaan naar onze internationale topprioriteiten en daaruit voortkomende prioritaire doelgroepen (jongeren, start-ups, scale-ups, creatievelingen).

Naast de jaarlijkse events plannen we in 2023 een grote Gentse internationale trefdag op poten te zetten. Dit is het moment waarop we terugblikken op de voorbije jaren en onze internationale ambities bespreken. Input en reflectie van buitenstaanders - zowel experts als geïnteresseerden - is daarbij essentieel en zo bouwen we onze 'internationale community' gestaag verder uit.

5.6. Internationale conferenties

Gent telde in 2018 46 conferenties^{xii}. Zulke cijfers zeggen niet alles. De kwaliteit is minstens even belangrijk als het aantal. Internationale congressen zijn interessant voor onze toeristische sector, het aantrekken van investeringen en het stimuleren van kennisuitwisseling. We zetten actief in op het binnenhalen van internationale congressen. We doen dit doelgerichter door de korf van congressen in lijn te brengen met onze 4 strategische topprioriteiten, internationaal en lokaal. Er wordt een platform opgericht met de relevante actoren die deze opdracht op zich neemt. Gent Congres heeft hier een belangrijke rol.

5.7. Communicatie

Om de realisaties van het bestuur internationaal in de kijker te plaatsen wordt een communicatiestrategie opgemaakt en uitgevoerd. De reeds bestaande succesvolle externe communicatietools zoals de elektronische nieuwsbrief en de twitter account @ghentinternatio worden verder gezet. Het is ook de ambitie de website van de Stad Gent op te laden met meer internationaal relevante, interessante content, en rekening houdend met de 4 topprioriteiten. Dit zal deels in het Engels moeten gebeuren. Hierbij houden we rekening met de taalwetgeving maar ook met de klantgerichtheid.

We houden de vinger aan de pols van nieuwe ontwikkelingen in het communicatielandschap en experimenteren met nieuwe manieren van communiceren (bv. storytelling) en tools (bv. podcasts, blogs, video).

Gent bekijkt verder hoe ze de relevante internationaal getinte communicatieboodschappen van stakeholders en partners, zoals de netwerken waarin we actief zijn, andere overheden, de HOI'en, ... kan versterken en hoe die partners op hun beurt via hun communicatie het Gentse verhaal internationaal mee kunnen uitdragen.

We houden een internationale kalender bij rond alle internationale initiatieven die vanuit de Stad Gent worden ondernomen.

5.8. Initiatieven

27. We versterken het merkbeleid om Gent internationaal te positioneren.
28. Een herijkt stadsmarketingfonds versterkt internationale stadsbrede ambities.
29. We maken een nieuw strategisch kader op voor het meedingen met internationale awards.
30. Via een participatietraject verhogen we de betrokkenheid van de burgers en andere stakeholders bij het internationaal beleid. Te gepasten tijde consulteren we de relevante stedelijke adviesraden. We streven naar minimaal 1 jaarlijkse publieksactiviteit en organiseren een grote Internationale Trefdag in 2023.
31. Het binnenhalen van internationale congressen wordt nog beter in lijn gebracht met de strategische topprioriteiten, zowel internationaal als lokaal.
32. Binnen de communicatiestrategie wordt er verder ingezet op een gepaste crossmediale aanpak om Gent internationaal te positioneren.
33. We houden een kalender bij over de internationale initiatieven, met name over de inkomende en uitgaande bestuurlijke meetings en bezoeken.

6. Een internationale stadsorganisatie

6.1. Inleiding

Een performant internationaal beleid stoelt op een management dat en een organisatie die de kaart trekt van internationaal werken en het aantrekken van internationale profielen.

6.2. Internationaliseren medewerkers

Steeds meer medewerkers binnen onze organisatie komen in hun dagelijks werk in aanraking met de internationalisering van Gent. Niet alleen in de eerder klassieke dienstverlening bv loketfuncties, of in de van oudsher bekende domeinen zoals economie, cultuur en sport, maar het is in alle domeinen doorgedrongen (o.a. communicatie, welzijn, milieu, mobiliteit, strategie, klimaat, personeel, huisvesting, financiën).

De werkplek is niet langer beperkt tot de fysieke ruimte van het stadskantoor in Gent. Netwerking en samenwerking buiten het eigen kantoor, zowel digitaal bv skype, videocalls en fysiek bijvoorbeeld buitenlandse dienstreizen winnen aan belang. Het hoort bij het curriculum van de eigentijdse medewerker. Deze uitdaging wint aan belang, omdat de EU meer en meer openstaat voor de deelname van experts uit de steden aan hun adviesraden en overlegorganen, zeker wanneer het gaat om meer technische materies.

Dit vraagt extra aandacht van onze organisatie om volop te investeren in het aanscherpen van de internationale en interculturele competenties bij de medewerkers, hun de tijd en de ruimte te bieden om zich vlot in een internationale werk-gerelateerde context te begeven, daarin te worden gecoacht, in internationale uitwisselingsprogramma's te kunnen instappen, werkervaring op te kunnen doen bij organisaties en netwerken die internationaal actief zijn. Omgekeerd stellen we onze organisatie open voor buitenlandse medewerkers van andere overheden of internationale netwerken die bij onze organisatie voor een beperkte periode ervaring willen komen opdoen en zo de lokale context kunnen ontdekken en beter leren kennen.

Een uitgewerkte interne communicatiestrategie waarbij de medewerkers kennis krijgen én delen over internationaal werken is een belangrijke organisatorische tool. Zo bouwen we MIA^{xiii} uit als digitaal kennisbeheersysteem en community-hub.

Daarnaast investeren we in real-life ontmoetingen: we breien een vervolg aan onze in 2019 voor het eerst georganiseerde internationale trefdag voor de medewerkers, zorgen voor lunchgesprekken, lezingen en andere ontmoetingen. Het doel is steeds medewerkers internationaal te inspireren en van elkaar te laten leren.

Copyright Gent (2019)

Laat ons niet vergeten dat "internationaal werken", werken is. Als organisatie is het onze opdracht een klimaat te creëren waarbinnen internationaal werken, denken en handelen de evidentie is.

Uiteraard wordt dit beleid ontwikkeld in nauwe samenwerking met het Departement HR en bevoegd schep en Van Braeckevelt.

6.3. Ondersteunen van diensten die internationale ambities tonen of hebben

De stadsbrede internationale regie ligt in handen van de dienst internationale relaties en netwerken. De regie is doelgericht, niet vrijblijvend en vraagt een volgehouden inspanning en capaciteit.

Bovenop de algemene regie werkt deze dienst vraaggericht. De andere beleidsvelden en hun respectieve politieke verantwoordelijken en hun diensten kunnen op vraag voor de realisatie van hun ambities en plannen ondersteuning op maat krijgen.

Uit de bevraging eind 2018 van de OCMW en stadsdiensten over hun internationale netwerken werd eveneens gepolst naar hun verwachtingen t.a.v. de dienst internationale relaties en netwerken. In volgorde verwachten de diensten steun bij :

- het verwerven van EU-subsidies (30,44% van de respondenten), wat een opdracht is voor de dienst strategische subsidies;
- het bieden van een helikopteroverzicht over internationale trends, beleidsontwikkelingen en netwerken (17,40%);
- makelaarschap en bijeenbrengen van partijen, contacten leggen (17,40%);
- dispatchen van vragen en informatie (17,40%) om de uitdagingen aan te pakken;

- praktisch opvolgen en ondersteunen van hosten bijeenkomsten, ondersteunen waar nodig via SPOC, ondersteunen bij invullen vragenlijsten en ondersteunen in internationale communicatie (13,04%);
- vertegenwoordiging op internationale fora en events (4,35%).

Deze resultaten werden met de stedelijke diensten teruggekoppeld. Op basis hiervan kan een aanpak op maat worden aangeboden.

Verduurzamen buitenlandse dienstreizen

Gent houdt de vinger aan de pols in de wereld. Dat betekent dat het personeel en het bestuur van de stad Gent en het OCMW Gent met internationale partners contact hebben om kennis, inspiratie en contacten te delen. Dit gebeurt doorgaans digitaal, maar nog vaak is een fysieke ontmoeting de aangewezen manier.

Omdat de eigen medewerkers en bestuurders van Stad Gent en OCMW Gent een belangrijke actor en katalysator zijn om samen met de andere actoren -met name burgers, bedrijven, en de academische wereld mee deze betere stad waar te maken, scheppen we een organisatiebreed kader met aanbevelingen rond een duurzamer reisbeleid bij meerdaagse buitenlandse dienstreizen voor het personeel en de bestuurders van Stad Gent en OCMW Gent.

We pakken dit aan door voortaan bij meerdaagse buitenlandse dienstreizen zo duurzaam mogelijke vervoerswijzen te gebruiken op basis van een helder keuzeschema. We maken ook een evolutieve lijst van meest bereisde bestemmingen en vermelden daarbij het verplichte of aangewezen vervoersmiddel.

Door de Covid19-pandemie zijn de fysieke (buitenlandse) dienstreizen vanaf maart 2020 zo goed als allemaal weggefallen en vaak vervangen door digitale vergaderingen. We bekijken hoe we in de toekomst het digitaal en fysiek vergaderen - ook voor buitenlandse contacten - zo goed mogelijk op elkaar kunnen afstemmen, altijd in lijn met het keuzeschema voor duurzaam reizen.

6.4. Initiatieven

34. We ontwikkelen een personeelsbeleid dat 'internationaal' werken door de medewerkers stimuleert.
35. We verhogen de kwaliteit van de interne internationale stadswerking en zetten die nog meer strategisch in als kennisnetwerk en overlegplatform.
36. We stellen onze organisatie open voor buitenlandse medewerkers en internationale netwerken die bij de stad ervaring willen opdoen.
37. Binnen de communicatiestrategie wordt verder ingezet op een gepaste crossmediale aanpak waarbij interne communicatietools zoals MIA en talrijke ontmoetingen en leermomenten medewerkers inspireren en informeren om internationaal te werken.
38. We organiseren voor de tweede maal een kwaliteitsmeting over de deelname aan internationale netwerken en werken gepaste verbetervoorstellen in samenspraak met de diensten uit.
39. Een zelfde oefening vindt plaats over de verwachtingen en de aangeleverde kwaliteit van de verschillende opgenomen rollen van de diensten internationale samenwerking en relaties en strategische subsidies.
40. We scheppen een organisatiebreed kader met aanbevelingen rond een duurzamer reisbeleid bij meerdaagse buitenlandse dienstreizen voor het personeel en de bestuurders van Stad Gent en OCMW Gent

7. Bijlagen

7.1. Bijlage 1 : Bestuursakkoord

Uit het bestuursakkoord: “Gent verzet bakens en wil een voorbeeld zijn voor andere Europese steden”

Pag. 4: “We laten ons inspireren door goede voorbeelden uit het buitenland. Tegelijk hebben we de ambitie om zelf, als stad, een bron van inspiratie te zijn voor andere steden. Niet alleen door wat we doen, maar ook door hoe we het doen: we streven een goede relatie na met andere overheden zoals de buurgemeenten, de provincie, de Vlaamse en de federale overheid. We beschouwen deze overheden als partners om de uitdagingen aan te pakken die het stadsbestuur en de Gentenaars ervaren.”

Pag. 5: “De Gentenaar staat centraal voor ons. De Stad wordt een wendbare en slagkrachtige organisatie die efficiënt en doelgericht inspeelt op onze Gentse samenleving die voortdurend in beweging is. We gaan zoveel mogelijk de verkokering tegen en versterken de kruisbestuiving tussen de verschillende beleidsdomeinen.”

Pag. 7: “Deskundige en gemotiveerde personeelsleden vormen de beste garantie op een kwalitatieve dienstverlening. We voeren daarom een modern human resources-beleid waarbij leiderschap gepaard gaat met het coachen en stimuleren van de medewerkers. We koesteren hun talenten, we bieden vorming aan.”

Pag. 17: “Stad Gent wil het stadsregionaal arbeidsmarktbeleid aansturen. Bij aanvang van deze bestuursperiode sluiten we een Gents Arbeidspact met de diverse overheden, sociale partners, VDAB, North Sea Port, onderwijsinstellingen en de partners van Gent Stad in Werking. Ook de jobaanbiedingen in Zeeland worden in deze strategie opgenomen.”

Pag. 20: “We trekken actief nieuwe (buitenlandse) investeerders en bedrijven aan door een samenwerking op te zetten met FIT en de versnipperde initiatieven te bundelen. Om internationale bedrijven en onderzoekers te blijven aantrekken, moedigen we een secundaire afdeling van de Internationale School Gent aan. We zetten samen met relevante partners de troeven van Gent en de Gentse ondernemingen in de verf via een gerichte economische stadspromotie.”

Pag. 21: “De grensoverschrijdende havenfusie is een ambitieus project. We verankeren het lokaal stakeholdersmanagement en vragen daarbij aandacht voor stadsregionale beleidsdoelstellingen bij verdere havenontwikkelingen. Zo bouwen we verder aan een draagvlak voor de haven in de stad.”

Pag. 21: “We geven het havengebied een status als experimenteerregio waarin arbeid, mobiliteit en duurzaamheid grensoverschrijdend worden aangepakt. Spoorverbindingen en grensoverschrijdende arbeid verdienen prioriteit. Hiervoor werken we samen met het bedrijfsleven en de Europese, Vlaamse, federale en Nederlandse overheden.”

Pag. 38: “De kennisinstellingen kunnen rekenen op een lokale overheid die voorwaarden schept om in goede omstandigheden hoger onderwijs te organiseren. Ook met de studenten is er een rechtstreekse dialoog. Daarbij hebben we extra aandacht voor internationale studenten en nieuwe communicatiekanalen. Samen maken we werk van een geïntegreerd studentenbeleid. We scheppen kansen om studenten en onderzoekers mee te laten bijdragen aan de uitdagingen waar we als stad voor staan.”

Pag. 43: “Onze stad richt de blik op de wereld. De haven, de universiteit en vele bedrijven trekken mensen uit de hele wereld aan. Gent wil een open stad zijn, waar iedereen zich welkom voelt, zowel expats die zich hier voor korte tijd vestigen als mensen die hun hele toekomst in Gent willen uitbouwen.”

Pag. 52: “We willen onze internationale toppers nog meer als ambassadeurs en promotors van sporten en bewegen inzetten.”

7.2. Bijlage 2: voorbeelden van activiteiten

Formele internationale en Europese netwerken waar Gent lid van is (42 in totaal):

- Gent was in 2017-2018 voorzitter van het Europees stedennetwerk Eurocities; inclusief het cultuur forum. In 2019-2020 is Gent binnen dit netwerk voorzitter van het forum dat zich buigt over de digitalisering in de steden.
- Gent was een van de eerste Belgische steden die de EU burgemeesterconvenant over klimaat ondertekende.

Campagnes, events en burgerpanels;

- Internationale trefdag voor de stadsmedewerkers (2019);
- Citizen Panel in 2019 (Gent was een van de 20 door de EU geselecteerde steden);
- “Stem wijs campagne” in 2018; onderdeel van de “Cities4Europe, Europe4citizens campagne” in 2017-2019;
- Bezoek met 50 Gentenaars aan de “Open Days EU” in 2019;

Werkbezoeken en ontvangsten;

- Nederlands stedennetwerk G40, Stockholm regio, Gdansk, Kanazawa;
- Nederlands-Vlaamse regeringstop (2016) en diplomatieke terugkeerdagen Algemeen Afgevaardigden van de Vlaamse Regering in het buitenland (2017);
- Bezoek van de EU-commissarissen Malmström (2019) en Bulc (2018);
- Deelname aan buitenlandse handelsmissies (o.a. Verenigde staten, China, Israël);
- Terugkomdagen van de Belgische ambassadeurs in het buitenland (najaar 2020 (tbc));
- 12 internationale delegaties bezochten de dienst kinderopvang;

EU-projecten;

- 3 Urban Innovative Actions (TMAas en Iccarus en CoGhent) in het kader van de EU-urban agenda binnengehaald voor een totaal bedrag van respectievelijk 3,5 miljoen euro (2017), 4,8 miljoen euro (2018) en 4,7 miljoen euro (2020);
- Interreg en Urbact projecten : bv URBCON (2018), PlastiCity (2019), ROOF (2019), EDUCAS (2019), Tracks (2019), PACE (2020), SpeedYouUp (2020)
- EFRO projecten: o.a. project Soft Landing Flanders, financiering stadsvernieuwing (om er enkele te noemen Dampoorttunnel, Maria Gorretiekkerk, Matadibrug, ...)
- Partner in het EU partnerschap ‘jobs and skills’ (2018-2020);

Communicatie en marketing.

- De financiële ondersteuning via het stadsmarketingfonds van activiteiten met internationale uitstraling (incl. een aparte subsidielijns voor Van Eyck-events in 2019)
- De internationale promotie voor het Van Eyckjaar;
- 6-maandelijks internationale e-nieuwsbrief en bijna dagelijkse tweets op twitter account @ghentinternatio;
- Regelmatige posts op Mia-groep ‘Gent Internationaal’ gericht naar eigen medewerkers
- Het Gentse ‘duurzaam aankoopbeleid’ is een van de succesvolle aanpakken beschreven in het OESO rapport Urban Policy Reviews, A Territorial Approach to the Sustainable Development Goals (2020);

Internationaal talent aantrekken en behouden

- Jaarlijkse ontvangst van nieuwe expats in stadhuis (vanaf 2016) ;
- Samenwerking met bottom up initiatieven zoals werkgroep Expats van Community Gent om verschillende publieksactiviteiten per jaar te organiseren;
- Voorbereiding EFRO-project met Provincie en UGent rond soft-landing met werkpakket rond expats (2019);

Internationale awards

- 2de plaats Green Capital editie 2020 (winnaar was Lissabon);
- VN award voor de Gentse SDG communicatiecampagne (2018);
- Gentse voedselstrategie VN Global Climate Action Award (2019);

Vertegenwoordiging op internationale fora en congressen;

- Gast spreker op de Mayors Summit in maart 2019;
- Panellid op the Digital Assembly’ in Boekarest tijdens het Roemeens EU voorzitterschap (juni 2019);

- Gesprek op 17 maart 2020 met Executive Vice-President Margrethe Vestager;

Internationale statements mee ondertekend door Gent

- SDG Bilbao verklaring (ICLEI) – 2018;
- The Shift, initiatief van de VN dat huisvesting als een mensenrecht erkend (2018);
- Pledge housing van Eurocities (2019);
- Basel Appeal on Disarmament and Sustainable Security (2019);

Belangenbehartiging

- Aangekaarte EU dossiers: o.a. Trans-Atlantisch Vrijhandels- en Investeringsverdrag (TTIP), cohesiebeleid 2022-2027, de ontwikkeling van de haven (spoorlijn L204), Brexit, sociale dumping.

7.3. Bijlage 3 : Bilaterale partnerschappen

Toepassing van de nieuwe criteria voor de huidige partner- en zustereden:

- Tallinn, Wiesbaden en Nottingham: formeel ontzusteren en indien opportuun heroriënteren naar samenwerking binnen netwerken en subsidieprojecten.
- Melle (D) en Mohammedia: formeel ontzusteren.
- Saint Raphaël: reeds ontzusterd in 2018 op vraag van het Jumelagecomité van Saint-Raphaël.
- Kanazawa: MoU vernieuwen volgens nieuwe richtlijnen na afloop huidige MoU.
- Burgas en Luik: MoU formeel stopzetten. De samenwerking indien opportuun heroriënteren naar samenwerking binnen netwerken en subsidieprojecten.
- Gdansk: MoU evalueren aan het einde van de looptijd. De samenwerking indien opportuun heroriënteren naar samenwerking binnen netwerken en subsidieprojecten.
- Weihai: MoU is afgelopen sinds 2019 en wordt niet verlengd.
- Taizhou: Op 4 juni 2018 ondertekende Gent een “Letter of intent over de voorbereiding van een partnerschapsrelatie” met Taizhou. Het doel van deze Intentieverklaring was om in 2019 een Memorandum of Understanding (MOU) tussen beide steden op te maken. Dit gebeurde niet omdat geen gemeenschappelijk thema voor samenwerking werd gevonden.

7.4. Bijlage 4: Afkortingen

BGTS	Benelux Geïntegreerde Territoriale Samenwerking
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
ESF	Europees Sociaal Fonds
EU	Europese Unie
FOD	Federale overheidsdienst
GPM	Global Parliament of Mayors
HOI	Hoger Onderwijsinstellingen
ICT	Informatie-en communicatietechnologie
Interreg	Interregionale Samenwerking
KMO	Kleine en Middelgrote Ondernemingen
MoU	Memorandum of Understanding
NGO	Niet gouvernementele organisatie
OASC	Open & Agile Smart Cities
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
SDG	Sustainable Development Goals (duurzame ontwikkelingsdoelstellingen)

TEN-T	Trans-European Transport Networks
VIB	Vlaams Instituut voor Biotechnologie
VK	Verenigd Koninkrijk
VLEVA	Vlaams Europees Verbindingsagentschap
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VN	Verenigde Naties
VOKA	Vlaams netwerk van ondernemingen
VVSG	Vlaamse Vereniging van Steden en Gemeenten

7.5. Bijlage 5: Externe bronnen

ⁱⁱ Europese Commissie, United Nations, (2016). The State of European Cities 2016. Cities leading the way to a better future: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/policy/themes/cities-report/state_eu_cities2016_en.pdf

ⁱⁱ Bron: Antalovsky, E., Dangschat, J.S., Parkinson, M. (2005). Cities in Europe – Europe in the Cities: Final report. NODE Research Austria.

ⁱⁱⁱ Vlaams regeerakkoord, pag 53 (2019-2024)

^{iv} Atlas van Kansen voor de Euroregio Scheldemond', Utrecht, 2013.

^v Concept werkagenda North Sea Port District, Architecture Workroom Brussels, 2019

^{vi} Regional, Provincial and Municipality-Level Analysis of the Impact of Brexit on Belgium, KULeuven, Professor Hylke Vandenbussche, November 2019.

^{vii} VVSG evaluatie internationaal perspectief Vlaamse beleidsnota's (2019)

^{viii} [Hhttps://ec.europa.eu/futurium/en/system/files/ged/the-future-of-cities](https://ec.europa.eu/futurium/en/system/files/ged/the-future-of-cities)

^{ix} De Europese Kindergarantie dient om kinderarmoede in Europa aan te pakken en het welzijn van kinderen te bevorderen. Met deze garantie, geïnspireerd op de Europese Jongerengarantie, wil de EU de lidstaten ondersteunen om via een geïntegreerde aanpak kinderarmoede te verminderen en het welzijn van alle kinderen in de Unie te bevorderen. De Kindergarantie is voor het eerst opgenomen in de EU-begroting 2021-2027.

^x <https://europadecentraal.nl>

^{xi} Gent heeft zich kandidaat gesteld voor de I-capital en kreeg in augustus 2020 het heugelijke nieuws dat ze samen met 11 andere op de shortlist staat. De winnaar werd eind september 2020 door de EU bekend gemaakt. Helaas heeft Gent niet gewonnen. Leuven is de winnaar, dikke proficiat.

^{xii} <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2019/05/23/aantal-congressen-in-vlaanderen-stijgt-met...>

^{xiii} MIA is de naam van het intranet van de Stad Gent.